

województwo świętokrzyskie

AKTYWNE ŚWIĘTOKRZYSKIE

AKTYWNE ŚWIĘTOKRZYSKIE

przewodnik

Wstęp	3
Turystyka piesza	5
Turystyka rowerowa	17
Turystyka wodna	31
Turystyka zimowa	41
Turystyka konna	53
Sporty lotnicze	61
Ścianki wspinaczkowe	65
Mocne wrażenia	71
Wykaz punktów informacji turystycznej	80

Od prastarych, pokrytych gołoborzami szczytów Gór Świętokrzyskich, przez łagodne, pocięte siecią lessowych wąwozów wzniesienia Wyżyny Sandomierskiej, po sielankowe łąki Ponidzia – różnorodność krajobrazów regionu jest naprawdę zdumiewająca! To dzięki niej oraz dzięki ogromnej liczbie atrakcji turystycznych Świętokrzyskie jest wymarzonym miejscem do wypoczynku i zwiedzania, a także do aktywnego spędzania wolnego czasu.

Na każdego amatora pieszych wędrówek czeka wiele znakowanych szlaków. Można przemierzać górskie ścieżki, podziwiając sławne gołoborza – niezwykle rumowiska skalne na grzbietach najwyższych pasm Gór Świętokrzyskich. Można też odetchnąć aromatem Puszczy Jodłowej czy Puszczy Świętokrzyskiej i zapoznać się z osobliwościami szaty roślinnej

Postój w rezerwie Biesak-Białogon | Krzysztof Pęczalski

regionu – nie tylko lasów, ale i niezwykle cennych przyrodniczo ciepłolubnych muraw, roślinności naskalnej czy obszarów porośniętych florą typową dla dalekich stepów. Przemierzając świętokrzyskie szlaki, nie sposób pominąć śladów ciekawej przeszłości regionu: kościołów, pałaców i zamków, wiejskich domów i miejskich rezydencji, warownych miasteczek i wiekowych klasztorów, a nawet łączących sobie niemal dwa stulecia zakładów przemysłowych.

Wszystkie wspomniane atrakcje – tak przyrodnicze, jak i kulturowe – można również podziwiać podczas wycieczek rowerowych. Sprzyjają im niewielkie odległości między ciekawymi miejscami, gęsta sieć dróg oraz liczne szlaki rowerowe, a także niewielka wysokość tutejszych wzniesień. Amatorów jazdy terenowej, potrzebujących nieco większej dawki adrenaliny, na pewno skuszą trasy biegnące przez niewysokie, lecz czasami bardzo strome wzniesienia Gór Świętokrzyskich, a nawet miejsca dające możliwość zjazdów downhillowych.

Malownicze krajobrazy i bujna przyroda sprawiają, że w regionie znajduje się wiele znakomitych terenów do jazdy konnej. Dlatego też działa tu sporo ośrodków jeździeckich oraz większych i mniejszych stadnin oferujących

Na szlaku | Krzysztof Pęczalski

📍 Motolotniarz pińczowskiego aeroklubu | arch. UMWS

możliwość poznawania okolicy z wysokości końskiego grzbieta.

Upalne lato wiele osób chętnie spędza nad wodą – i tu Świętokrzyskie ma sporo do zaoferowania. W niemal każdym mieście znajdują się kąpieliska, baseny kryte lub otwarte. W regionie jest także kilka większych sztucznych akwenów, ku brzegom których powinni się skierować wszyscy miłośnicy żeglarstwa. Można też skorzystać z oferty rejsów spacerowych po rzekach lub wybrać się na spływ kajakowy.

Gdy nadejdą zimowe mrozy, Świętokrzyskie zaprasza w swe progi narciarzy. Na stokach gór i mniejszych wzniesień powstało sporo niewielkich ośrodków narciarskich. Zimowa aura sprzyja także łyżwiarom, dla których co roku uruchamiane są liczne lodowiska.

Praktycznie o każdej porze roku w Świętokrzyskiem można spróbować wzbic się

w powietrze, by spojrzeć na region z lotu ptaka. Pomocą służą miejscowe aerokluby, organizujące szkolenia lotnicze i szybowcowe. Odważniejsi mogą zakosztować swobody lotu na spadochronie lub spróbować pilotowania motolotni. W regionie jest także kilka miejsc, gdzie da się uprawiać paralotniarstwo.

Mocnych wrażeń można szukać nie tylko w powietrzu. Off-roadowe wycieczki quadami czy motorami terenowymi lub wyścigi samochodowe na specjalnym torze pod Kielcami także dostarczają nadzwyczajnych emocji. Aktywnie wypocząć można również na poligonach do paintballu lub próbując swych sił we wspinaczce skałkowej. Zbliżoną do wspinaczki formą spędzania wolnych chwil na świeżym powietrzu – a przy tym łatwiejszą i niewymagającą posiadania specjalnego sprzętu – są wizyty w parkach linowych.

Oczywiście na tym nie kończą się możliwości aktywnego wypoczynku w Świętokrzyskiem. Każdy znajdzie tu coś dla siebie, zarówno dzieci, jak i starsi, ci szukający zastrzyku adrenaliny i ci, którzy pragną zakosztować ciszy i spokoju w otoczeniu pięknej przyrody.

📍 Szwajcaria Bałtowska | arch. UG Bałtów

2

turystyka piesza

Bogactwo przyrodnicze, mnóstwo zabytków, a także ogromna różnorodność krajobrazów Świętokrzyskiego zachęcają do wędrówki po regionie, np. jedną z pieszych tras turystycznych. Jest w czym wybierać, bo teren województwa przecina ponad 1000 km znakowanych szlaków PTTK, a do tego trzeba dodać jeszcze wiele lokalnych, krótkich tras spacerowych.

Najwięcej szlaków wytyczono oczywiście w sercu regionu – w Górach Świętokrzyskich. Można wspiąć się na ich najwyższe wzniesienia, w tym na Łysicę (612 m n.p.m.) – szczyt zaliczany do Korony Gór Polski, można też przemierzać niższe, lecz również bardzo interesujące pasma. Podczas tych wędrówek zobaczymy nie tylko sławne gołoborza, tak charakterystyczne dla Łysogór, ale i osobliwości geologiczne oraz przyrodnicze w licznych rezerwach w okolicach Kielc i Chęcin, m.in. udostępnioną do zwiedzania jaskinię Raj. W regionie nie brak też fascynujących zabytków.

Góry Świętokrzyskie na wschodzie ustępują Wyżynie Sandomierskiej. Przemierzając tę rolniczą krainę, można podziwiać głębokie wąwozy lessowe oraz wijące się wśród wzgórz doliny rzek Opatówki i Pokrzywianki. Liczne zabytki świadczą o długiej historii regionu. Do najciekawszych należą ruiny zamku Krzyżtopór w Ujeździe, kolegiaty w Opatowie

📍 Rynek w Sandomierzu | Krzysztof Bzowski

📍 Na rozstaju szlaków | Sylwia Skuta

i Klimontowie oraz dawne opactwo Cystersów w Koprzywnicy. Każdy doceni też urok starego miasta w Sandomierzu.

Na północ od Gór Świętokrzyskich rozciągają się porośnięte bujnymi lasami Wzgórza Opoczyńskie, a dalej na wschodzie, pośród wielkich kompleksów Puszczy Świętokrzyskiej i Lasów Łżeckich, ciągnie się malownicza dolina rzeki Kamiennej. Tu także nie brak atrakcji przyrodniczych – przede wszystkim licznych rezerwatów leśnych, ale też osobliwości geologicznych, czyli intrygujących skałek (m.in. Skałki Pieńko pod Nieklaniem, skałki pod Adamowem). Okazją do poznania pradziejów tych ziem będzie wizyta w rezerwacie Krzemionki Opatowskie, gdzie przed tysiącami lat wydobywano krzemień do wyrobu prymitywnych narzędzi. Wiele stuleci później w okolicy powstały liczne zakłady Staropolskiego Okręgu Przemysłowego, do dziś stanowiące atrakcję turystyczną doliny rzeki Kamiennej.

W południowej części województwa kilka szlaków pieszych przemierza malowniczą

Główny Szlak Świętokrzyski im. Edmunda Massalskiego – czerwony

Przebieg: Kuźniaki – Perzowa Góra (395 m n.p.m.) – Siniewska Góra (449 m n.p.m.) – Porzecze – Miedziana Góra – góra Wykień (404 m n.p.m.) – Tumlin PKP – Dąbrowa-Łąki – Masłów Pierwszy – góra Klonówka (473 m n.p.m.) – góra Radostowa (451 m n.p.m.) – Święta Katarzyna – góra Łysica (612 m n.p.m.) – Kakonin – Huta Szklana – Łysa Góra (inaczej Święty Krzyż, 595 m n.p.m.) – Paprocie – Góra Jeleniowska (533 m n.p.m.) – góra Szczytniak (554 m n.p.m.) – Gołoszyce
Długość: 92 km

📍 Gałaty Sołtykowskie | Krzysztof Pęczalski

ziemię staszowską oraz Ponidzie. To regiony głównie rolnicze, obfitujące jednak w zabytki. Można tu zobaczyć liczne przykłady architektury sakralnej: kościoły (m.in. gotycką kolegiatę w Wiślicy, renesansowe świątynie Pińczowa, erem kamedułów w Rytwianach), zbory ariańskie (m.in. w Rakowie) oraz synagogi (w Szydłowie i Pińczowie), a także warowne siedziby rycerskie (fortalicja w Sobkowie) i wspaniałe rezydencje magnackie (m.in. w Chrobrzu i Kurozwękach). Są tu również uzdrowiska słynące z leczniczych wód mineralnych: Busko-Zdrój i Solec-Zdrój. Sporo niespodzianek przygotowała natura – wędrowiec natknie się w tych rejonach na powstałe w gipsowych skałach jaskinie i wąwozy (np. te w rezerwacie Skorocice) oraz cenną dla botaników roślinność stepową i słonoroślą chronione w rezerwach florystycznych.

Najważniejsze szlaki znakowane

Zgodnie z przyjętymi zasadami znakowania szlaków PTTK najważniejsze piesze trasy długodystansowe mają kolor czerwony. Inne szlaki długodystansowe znakuje się na niebiesko lub zielono, natomiast krótsze trasy łącznikowe – na żółto i czarno.

📍 Rezerwat Barania Góra | Sylwia Skuta

Gołoborze na Łysej Górze | Anna Góra-Klauzińska

w Ciosowej oraz rezerwat geologiczny Kamienne Kręgi. Później przechodzi się obok renesansowego kościoła w Tumlinie.

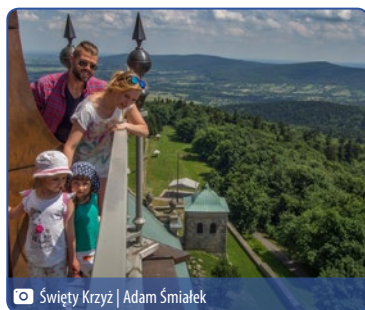
Następnie, pośród lasów na północ od Kielc, szlak wiedzie ku wzniesieniom Pasma Masłowskiego. Ponad Masłowem wznosi się góra Klonówka, znana z osobliwej skały zwanej Diabelskim Kamieniem, stanowiącej znakomity punkt widokowy. Dalej trzeba zejść na dno głębokiego przełomu rzeki Lubrzanki i ponownie wspiąć się na strome zbocza Radostowej. To już Łysogóry – wkrótce szlak dociera do Świętej Katarzyny, skąd pnie się przez Puszcze Jodłową terenami Świętokrzyskiego Parku Narodowego na Łysicę. Najwyższy szczyt Gór Świętokrzyskich porasta las, jest tu również gołoborze.

Z grzbietu Łysogór schodzi się do Kakonina z zabytkową chałupą z 1820 r. i zrekonstruowaną zagrodą chlopską z XIX w. Wędrując podnóżami gór, dociera się do Huty Szklanej. Tu z kolei znajduje się Osada Średniowieczna, w której poznać można dawne obyczaje i legendy związane z regionem. Tu również zaczyna się podejście na Święty Krzyż, zwany też Łysą Górą lub Łyścem. Na jego szczycie wznosi się klasztor pobenedyktynski z sanktuarium Relikwii Drzewa Krzyża Świętego, a ze zrekonstruowanej wieży kościoła można podziwiać rozległy widok. W pobliżu znajduje się platforma usytuowana nad największym gołoborzem w Górach Świętokrzyskich.

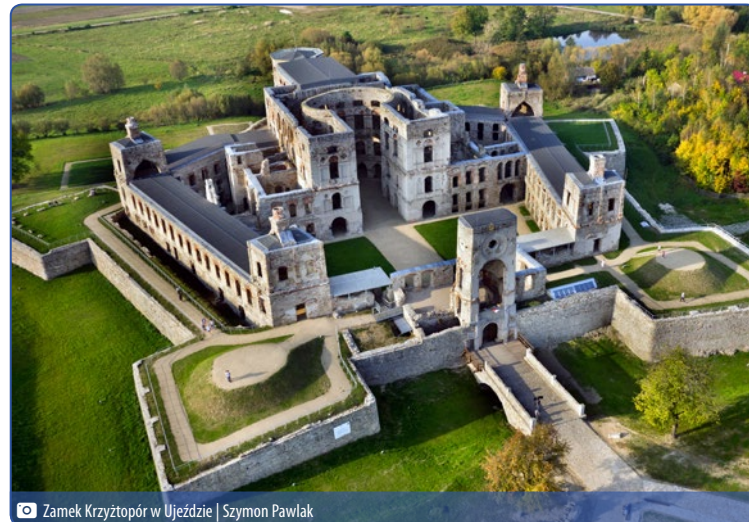
Ze Świętego Krzyża szlak wiedzie w dół, w kierunku Paproć, a niedługo potem wspina się na szczyty Pasma Jeleniowskiego. Zarówno na Górze Jeleniowskiej, jak i na najwyższym w tym paśmie Szczytniaku znajdują się rezerwaty przyrody, chroniące niewielkie gołoborza. Szlak kończy się w Gołoszycach, gdzie wschodnie krańce Pasma Jeleniowskiego nikią pośród wzgórz Wyżyny Sandomierskiej.

Szlak czerwony Gołoszyce – Annpol

Przebieg: Gołoszyce – Modliborzyce – Ujazd – Konary – Klimontów – Ossolin – Chobrzany – Koprzywnica – Sandomierz – Góry Pieprzowe – Dwikozy – Czermin – Zawichost – Piotrowice – most na Wiśle – Annpol (woj. lubelskie)
Długość: 107 km

Święty Krzyż | Adam Śmiałek

Zamek Krzyżtopór w Ujeździe | Szymon Pawlak

Szlak przebiegający przez Wyżynę Sandomierską jest kontynuacją Głównego Szlaku Świętokrzyskiego. Tu nie zabraknie atrakcji, można za to zobaczyć inne atrakcje, takie jak imponujące ogromem ruiny zamku Krzyżtopór w Ujeździe, czyli wielkiej rezydencji typu *palazzo in fortezza*. Wśród zabytków sakralnych wyróżniają się świątynie Klimontowa (barokowa kolegiata, zabytkowy zespół klasztorny Dominikanów i XIX-wieczna synagoga)

oraz dawne opactwo Cystersów w Koprzywnicy z późnoromańskim kościołem i romańskim kapitułarzem. Koniecznie trzeba też zobaczyć stare miasto w Sandomierzu. Osobliwością przyrodniczą na trasie są niewielkie Góry Pieprzowe koło Sandomierza, znane ze stanowisk wielu rzadkich gatunków roślin ciepłolubnych. Podziwiać tam można również liczne dzikie róże (aż 15 gatunków), tworzące unikatowe w skali europejskiej naturalne rosarium.

Góry Pieprzowe | Anna Beniewicz-Miazga

Muzeum Przyrody i Techniki w Starachowicach | GOS Szczecin

Szlak czerwony Skarżysko-Kamienna – Kałków-Godów

Przebieg: Skarżysko-Kamienna – Marcinków – Wąchock – Starachowice – Dziurów – Brody – Krynki – Kałków-Godów
Długość: 60 km

Szlak aż do Brodów wiedzie wzdłuż rzeki Kamiennej, mijając po drodze m.in. średnio-wieczne opactwo Cystersów w Wąchocku – jeden z najcenniejszych zabytków sztuki późnoromańskiej na ziemiach polskich. Innego rodzaju zabytek znajduje się w Starachowicach: to wielki piec dawnego zakładu hutniczego, na terenie którego działa obecnie Muzeum Przyrody i Techniki. Zmierzając ze Starachowic na wschód doliną Kamiennej, mija się duży zalew. Powstał on po przegrodzeniu rzeki tamą w miejscowości Brody. Z oryginalnej konstrukcji zachował się okazały przelew z 1840 r. Szlak kończy się w pobliżu przyciągającego wielu pielgrzymów sanktuarium maryjnego w Kałkowie-Godowie.

Szlak czerwony Busko-Zdrój – Solec-Zdrój

Przebieg: Busko-Zdrój – Owczary – grodzisko w Szczaworyżu – Góra Kapturowa (303 m n.p.m.) – Sułkowice – Piasek Mały – Zborów – Solec-Zdrój
Długość: 28 km

Biegący przez Ponidzie szlak czerwony łączy dwa uzdrowiska słynące z solankowych wód mineralnych. Początkowo trasa wiedzie wśród niewysokich wzgórz Garbu Pińczowskiego, na których zachowały się fragmenty muraw ciepłolubnych i płaty roślinności stepowej. Następnie zmierza przez płaskie dno Niecki Soleckiej aż do centrum niewielkiego uzdrowiska w Solcu-Zdroju.

Szlak czerwony Kielce – Chęciny im. Sylwestra Kowalczewskiego

Przebieg: Kielce, ul. Karczówkowska – góra Karczówka (340 m n.p.m.) – Kielce-Białogon – Kielce-Stowik – góra Patrol (388 m n.p.m.) – jaskinia Raj – Góra Zelejowa (372 m n.p.m.) – Chęciny
Długość: 20 km

Jaskinia Raj | Adam Śmiałek

Ruiny zamku w Chęcinach | Krzysztof Bzowski

Choć szlak nie jest długi, to przebiega obok wielu interesujących miejsc. Na początku trzeba wspiąć się na objęte ochroną rezerwatową wzgórze Karczówka z dominującym w panoramie Kielce dawnym klasztorem Bernardynów (obecnie Pallotynów). Następnie mija się historyczne zakłady hutnicze w dzielnicy Białogon. Tłumnie odwiedzaną atrakcją jest słynąca z bogatej szaty naciekowej jaskinia Raj, a wznosząca się blisko Chęciny Góra Zelejowa to rezerwat przyrody z bogatą rzeźbą krasową, granią skałek wapiennych i interesującą roślinnością. Góra Zelejowa znana jest też jako doskonały punkt widokowy. Na końcu trasy nie można pominąć zabytków Chęciny, nad którymi dominują ruiny zamku królewskiego.

Szlak niebieski Jędrzejów – Jedlnica im. ks. Stanisława Konarskiego

Przebieg: Jędrzejów – Wilanów – Chorzewa – Złotniki – Wygnanów – Żarczyce Małe – Żarczyce Duże – Małogoszcz – góra Czubatka (325 m n.p.m.) – Bolmin – Jedlnica
Długość: 45,5 km

Trasa wiedzie przez niewielkie wzniesienia Płaskowyżu Jędrzejowskiego, następnie przecina płytką, podmokłą dolinę Białej Nidy, by dotrzeć do południowo-zachodnich krańców Gór Świętokrzyskich. Po drodze warto zobaczyć liczne atrakcje regionu – zaczynając od niezwyklej kolekcji zegarów słonecznych w Muzeum im. Przypkowskich w Jędrzejowie. Cennym zabytkiem w tym mieście jest także opactwo Cystersów założone w XII w.

Klasztor Cystersów w Jędrzejowie | Krzysztof Bzowski

W Złotnikach stoi kościół z 1666 r., w którym został ochrzczony Stanisław Konarski, a w Żarczykach Dużych, gdzie się urodził, znajduje się poświęcony mu pomnik. Szlak prowadzi dalej przez Małogoszcz, mijając przed miastem mogiły powstańców styczniowych, a następnie dwa zabytkowe kościoły z XVI w. Po przejściu przez Łososinę, zwaną Wierną Rzeką, trzeba wspiąć się na Czubatkę. Góra ta znana jest ze skalnej grzędę wapiennej na szczycie. Nim dotrze się do końca szlaku, można jeszcze odwiedzić późnorenansowy kościół w Bolminiu.

Szlak niebieski Pińczów – Wiślica

Przebieg: Pińczów – rezerwat Pieczyńska – Grochowiska – Las Winiarski – Welecz – Busko-Zdrój – Siesławice – Chotelek – Skorocice – jaskinia w Aleksandrowie – Las Chochołski – Brzezie-Gluzy – Chotel Czerwony – Gorystawice – Wiślica
Długość: 40 km

Można powiedzieć, że ten szlak to „Ponidzie w pigułce”. W Pińczowie warto zwiedzić

☐ Kaplica św. Anny w Pińczowie | Anna Benicewicz-Miazga

☐ Wiślica | Krzysztof Pęczalski

cenne renesansowe zabytki: kościoły i klasztory paulinów i franciszkanów oraz synagogę. Nad miasteczkiem na wzgórzu stoi charakterystyczna kaplica św. Anny. Dalej szlak prowadzi przez niewysokie, lecz strome Góry Pińczowskie. Na skraju wsi Welecz rośnie niezwykle pomnik przyrody: „osną krocząca”, która kształtem przypomina pająka na długich odnóżach – drzewo ma kilkanaście korzeni, wznoszących się wysoko nad ziemią. Następnie szlak wiedzie do urokliwego Buska-Zdroju – uzdrowiska słynącego z leczniczych wód mineralnych. Osobliwa roślinność, a przede wszystkim niezwykle kras gipsowy to atrakcje rezerwatu Skorocice, z kolei w Chotlu Czerwonym i Gorystawicach zachowały się wiejskie kościoły gotyckie. Na koniec trzeba zwiedzić zabytki Wiślicy, m.in. okazałą gotycką kolegiatę fundacji króla Kazimierza Wielkiego z beczenną romańską „płytą orantów” w podziemiach oraz piękną Dom Długosza. Dużą wartość historyczną mają także relikty budowli wczesnomańskich, odkrytych podczas prac archeologicznych, i wały wielkiego grodziska nad Nidą.

☐ Dworek Stefana Żeromskiego w Ciekotach | Krzysztof Bzowski

Szlak niebieski Wąchock – Cedzyna

Przebieg: Wąchock – Wykus – Sieradowice – Bodzentyn – Miejska Góra (426 m n.p.m.) – Święta Katarzyna – Ciekoty – Mąchoćce Kapitulne – Cedzyna
Długość: 45,5 km

Szlak ten przecina Góry Świętokrzyskie na osi północ-południe, wiodąc od bram średniowiecznego opactwa Cystersów w Wąchocku przez często podmokłe ostępy Sieradowickiego Parku Krajobrazowego. Ich niedostępność wykorzystali powstańcy styczniowi pod dowództwem gen. Mariana Langiewicza, zakładając tu swój obóz, a także partyzanci AK mjra Jana Piwnika „Ponurego” w okresie II wojny światowej obozujący w uroczysku Wykus.

Po pokonaniu trudnych orientacyjnie lasów trafia się do Bodzentyna z okazałą gotycką kolegiatą oraz ruinami zamku biskupów krakowskich. Następnie przez Świętokrzyski Park Narodowy wędruje się do Świętej Katarzyny – to znów odcinek leśny, bowiem rozciąga się tu Puszcza Jodłowa. Dalej szlak prowadzi w pobliżu Parku Rozrywki i Miniatur

„Sabat Krajno” w Krajnie-Zagórz, by trafić do Ciekot. Znajduje się tu Centrum Edukacyjne „Szkłany Dom” i drewniany dworek Stefana Żeromskiego, zbudowany niedawno w miejscu spalonego w 1900 r. oryginalnego dworu, w którym pisarz przyszedł na świat. Na koniec szlak przechodzi przez malowniczy przełom rzeki Lubrzaneki i dociera nad brzeg zalewu Cedzyna obok miejscowości o tej samej nazwie.

Szlak niebieski Gołoszyce – Dwikozy

Przebieg: Gołoszyce – Łężyce – Zochcin – Opatów – Malice Kościelne – Pielaszów – Dacharzew – Wilczyce – Nowe Kichary – Dwikozy
Długość: 50 km

Jest to trasa alternatywna dla czerwonego szlaku z Gołoszyc do Annapola i znacznie od niego krótsza. Prowadzi również przez Wyżynę Sandomierską, od wschodniego krańca Gór Świętokrzyskich, u stóp Pasma Jeleniowskiego. Po drodze koniecznie trzeba zobaczyć zabytki Opatowa z romańską kolegiatą na czele oraz osobliwe Podziemia

☐ Park Rozrywki i Miniatur „Sabat Krajno” w Krajnie-Zagórz | Adam Śmiałek

📍 Kolegiata w Opatowie | Krzysztof Pęczalski

Opatowskie wydrążone w miękkich skałach pod miastem. Z Opatowa szlak wiedzie aż do Dwikózów niezwykle malowniczą doliną Opatówki.

Szlak niebieski Chęciny – Łągów

Przebieg: Chęciny – Góra Zakowa (352 m n.p.m.) – Szewce-Zawada – Góra Zielona (372 m n.p.m.) – góra Patrol (388 m n.p.m.) – Kielce-Słowik – góra Pierścienica (367 m n.p.m.) – góra Telegraf (408 m n.p.m.) – Kielce-Bukówka – Niestachów – Brzechów – Daleszyce – Góra Stołowa (423 m n.p.m.) – Widelki – góra Zamczysko (422 m n.p.m.) – Sędek – Łągów

Długość: 69 km

Trasa biegnie pośród pasm południowej części Gór Świętokrzyskich. Rozpoczyna się w Chęcinach, znanych z okazałych ruin zamku

królewskiego oraz ciekawych zabytków w samym miasteczku. Następnie prowadzi w pobliżu rezerwatów przyrody Góra Zelejowa i Góra Zakowa z jaskinią Piekło, a także w sąsiedztwie sławnej jaskini Raj. Poprzez strome wzniesienia Pasma Zgórskiego: góry Zieloną i Patrol, trafia się do dzielnicy Kielc – Słowika. Potem można zdobyć dwa szczyty dominujące w panoramie miasta: Pierścienię i Telegraf. Z obu rozciąga się widok na stolicę województwa świętokrzyskiego. Następnie przez zalesione wzgórza mniej znanych pasm: Daleszyckiego, Cisowskiego i Orłowińskiego szlak wiedzie aż do Łągowa z późnogotyckim kościołem z elementami renesansowymi.

Szlak niebieski Tartów – Święty Krzyż

Przebieg: Tartów – Potoczek – Wólka Pętowska – Bidzińszczyzna – Bałtów – Krzemionki – Dębowa Wola – Kunów – Nietulisko Małe – Witulin – Kałków – Pawłów – Pokrzywnica – Grzegorzowice – Nowa Słupia – Łysa Góra (inaczej Święty Krzyż, 595 m n.p.m.)

Długość: 95 km

Szlak zaczyna się w Tartłowie i wiedzie poprzez urokliwy przełom rzeki Kamiennej, meandrującej pośród niewysokich wzgórz

📍 Jura Park Bałtów | Sylwia Skuta

📍 Centrum Kulturowo-Archeologiczne w Nowej Słupii | Adam Śmiałek

z wapiennymi skałkami w okolicach Bałtowa. W samym Bałtowie nie brak atrakcji – na Bałtowski Kompleks Turystyczny składają się m.in. pierwszy w Polsce Jura Park oraz stacja narciarska Szwajcaria Bałtowska. Dalej trasa prowadzi do wielkiej osobliwości archeologicznej – rezerwatu Krzemionki Opatowskie z pozostałościami prehistorycznych kopalń krzemienia pasiastego. Znacznie młodsze, choć i tak liczące niemal dwa tysiące lat były znaleziska z Nowej Słupii, do której dociera się pod koniec wędrowki szlakiem. Odkryto w niej pozostałości starożytnego ośrodka

📍 Skałki Piekło pod Niekłaniem | Sylwia Skuta

hutniczego. Wcześniej można jeszcze odwiedzić nowe sanktuarium w Kałkowie i zabytkowy kościółek romański w Grzegorzowicach. Szlak kończy się na szczycie Łysej Góry, przy sanktuarium Relikwii Drzewa Krzyża Świętego i obok najrozleglejszego gołoborza Gór Świętokrzyskich.

Szlak niebieski Kuźniki – Pogorzałe

Przebieg: Kuźniki – Góra Dobrzeszowska (364 m n.p.m.) – Józwiów – Mościska Duże – Sielpia Wielka – Piekło – Końskie – Stara Kuźnica – Furmanów – rezerwat Skałki Piekło pod Niekłaniem – Rędocin – Pogorzałe k. Skarżyska-Kamiennej

Długość: 81 km

Tę trasę można uznać za kontynuację Głównego Szlaku Świętokrzyskiego – wiedzie ona z północno-zachodnich krańców Gór Świętokrzyskich przez Wzgórza Koneckie w okolicie Skarżyska-Kamiennej. Wędrowkę rozpoczyna się w Kuźniakach, skąd znaki szlaku prowadzą przez Pasma Dobrzeszowskie z leśnym rezerwatem przyrody Góra Dobrzeszowska, a następnie przez rozległe ostępy Lasów Koneckich. Tam zobaczyć można osobliwe skałki piaskowcowe: Piekło Gatniki, a przede wszystkim Skałki Piekło pod Niekłaniem. Po drodze warto zwiedzić Muzeum Zagłębia Staropolskiego w dawnych zakładach metalurgicznych w Sielpi Wielkiej oraz mechaniczną kuźnię w Starej Kuźnicy. W tej pierwszej miejscowości można również wypocząć na plaży z popularnym kąpieliskiem. Szlak prowadzi też przez centrum Końskich, gdzie warto zobaczyć gotycki kościół oraz kompleks pałacowo-parkowy dawnej rezydencji Małachowskich.

Szlak zielony Stopnica – Grochowiska

Przebieg: Stopnica – Szczaworyż – Zbrodziejce – Szaniec – Grochowiska

Długość: 37 km

Malownicza trasa wiedzie pośród niewysokich wzgórz Garbu Pińczowskiego. Na początku wędrówki koniecznie trzeba zatrzymać się przy cennym, odbudowanym ze zniszczeń wojennych, gotyckim dwunawowym kościele św. Piotra i św. Pawła w Stopnicy. Interesujące mogą być również inne świątynie: późno-renesansowa w Szczaworyżu oraz gotycka w Szańcu.

Szlak zielony Chańcza – Pielaszów

Przebieg: Chańcza – Korytnica – Kurozwęki – Staszów – Rytwiany – Połaniec – Tursko Małe – Niekrasów – Osiek – Sulisławice – Klimontów – Górki Klimontowskie – Goźlice – Kleczanów – Pielaszów

Długość: 110 km

Długi szlak prowadzi najpierw wzdłuż rzeki Czarnej Staszowskiej, następnie zaś ku wzgórzom Wyżyny Sandomierskiej aż do malowniczej doliny Opatówki. Wędrówkę rozpoczyna się nad brzegiem największego akwenu w województwie świętokrzyskim, czyli zbiornika zaporowego Chańcza. Dalej trasa wiedzie do Kurozwęk – obok barokowego pałacu Popielów, wzniesionego na pozostałościach średniowiecznego zamku, przechadzają się najprawdziwsze bizony z tu-tejszej hodowli! Później można zatrzymać się przy rozległym rynku w Staszowie i odwiedzić

Pałac w Kurozwękach | GOS Szczecin

tamtejszy zabytkowy kościół św. Bartłomieja. Następnie szlak prowadzi do Pustelni Złotego Lasu, czyli kościoła i dawnego klasztoru Kamedułów w Rytwianach. W Połaniecu, obok kopca Kościuszki, szlak dobiega do Wisły i dalej wiedzie na północ ku wzniesieniom Wyżyny Sandomierskiej. Tam warto zatrzymać się w sanktuarium maryjnym w Sulisławicach oraz zwiedzić świątynie Klimontowa: monumentalną barokową kolegiatę, kościół i klasztor Dominikanów z licznymi elementami renesansowymi oraz XIX-wieczną synagogę. W niedalekim Ossolinie zachowały się resztki ogromnej niegdyś rezydencji Ossolińskich.

Pustelnia Złotego Lasu w Rytwianach | Anna Benicewicz-Miazga

3

turystyka rowerowa

📍 Góra Miedzianka | Krzysztof Pęczalski

W Górach Świętokrzyskich i wokół nich nie brak atrakcji, a turystyce rowerowej sprzyja sieć znakowanych szlaków. Odległości między ciekawymi miejscami są niewielkie, sieć tras – gęsta, a zmieniające się krajobrazy i liczne wzniesienia sprawiają, że widoki są urozmaicone.

W niniejszym rozdziale opisano najciekawsze szlaki rowerowe w regionie, przede wszystkim świętokrzyski odcinek

długodystansowego Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo. Inne, krótsze trasy dają możliwość zaplanowania wielu wycieczek rowerowych po różnych częściach województwa świętokrzyskiego.

Wschodni Szlak Rowerowy Green Velo

Przebieg na terenie województwa świętokrzyskiego: Sandomierz – Klimontów – Onary – Ujazd – Iwaniska – Raków – Borków – Kielce – Podzamcze Piękoszowskie – Oblęgorek – Sielpia Wielka – Końskie

Długość na terenie województwa świętokrzyskiego: 210 km

Wschodni Szlak Rowerowy Green Velo jest najdłuższą oznakowaną trasą rowerową w Polsce, biegnącą w całości po drogach z utwardzoną nawierzchnią. Wraz z łącznikami ma aż 2079,5 km. Szlak łączy pięć województw: warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie, podkarpackie i świętokrzyskie.

📍 Zamek w Sandomierzu | Krzysztof Pęczalski

📍 Zamek Krzyżtopór w Ujeździe | Krzysztof Pęczalski

Trasę poprowadzono tak, aby turyści mogli odetchnąć od zgiełku wielkich miast, poznając naturalne bogactwo wschodniej części Polski. Dlatego też wiedzie ona m.in. przez 5 parków narodowych i 15 krajobrazowych oraz w sąsiedztwie wielu rezerwatów przyrody. Wyprawa szlakiem Green Velo to również okazja do poznania dziedzictwa kulturowego – na trasie jest ponad 400 zabytków! – związanego z kilkoma narodami oraz z czterema religiami.

Szlak podzielono na 12 krain, zwanych „królestwami rowerowymi”. Cała trasa została czytelnie oznakowana, przygotowano również nowe odcinki utwardzonych dróg rowerowych, a żeby zapewnić bezpieczeństwo rowerzystów, przebudowano wiele skrzyżowań z ruchliwymi szosami oraz zbudowano kilkadziesiąt mostów i kładek rowerowych. Do użytku oddano także 228 miejsc obsługi rowerzystów (MOR). Są one wyposażone w wiaty, ławki i tablice informacyjne oraz kosze na śmieci, a część również w toalety.

Świętokrzyski odcinek Green Velo ma 210 km długości i przebiega przez obszar dwóch „królestw rowerowych”: Gór Świętokrzyskich i okolic oraz Ziemi Sandomierskiej i Doliny Dolnego Sanu (to ostatnie obejmuje

także tereny województwa podkarpackiego). Na szlaku znalazły się liczne zabytki sztuki sakralnej, poczynając od kościołów Sandomierza (m.in. gotyckiej katedry i późnoromańskiego kościoła Dominikanów) i olśniewającej barokowej kolegiaty w Klimontowie, poprzez XVII-wieczny kościół Świętej Trójcy i dawny zbór ariański w Rakowie, po kielecką barokową katedrę i klasztor na wzgórzu Karczówka czy wreszcie gotycki kościół św. Mikołaja w Końskich.

Trasa wiedzie też obok zamków, rezydencji pałacowych i dworców – tu warto wspomnieć o monumentalnych ruinach zamku Krzyżtopór w Ujeździe, olśniewającym renesansowym pałacu biskupów krakowskich

📍 Witacz szlaku Green Velo w Kielcach | Sylwia Skuta

w Kielcach, wreszcie Pałacyku Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku. Ciekawe są również ruiny renesansowej rezydencji w Podzamczu Piekoszowskim oraz zamek królewski w Sandomierzu. Nie można zapomnieć o zabytkach techniki, związanych z dawnym Staropolskim Okręgiem Przemysłowym. Na uwagę zasługuje zwłaszcza Muzeum Zagłębia Staropolskiego w Sielpi Wielkiej wraz z utworzonym na potrzeby dawnego zakładu metalurgicznego zalewem na rzece Czarna. Dziś zbiornik w Sielpi służy celom rekreacyjnym, podobnie jak inne sztuczne akwenty na trasie: Chańcza oraz zalew w Borkowie.

Długie odcinki szlaku prowadzą obok parków krajobrazowych: Cisowsko-Orłowińskiego, Chęcińsko-Kieleckiego i Suchedniowsko-Oblęgarskiego, a także przez lasy w okolicach Końskich. Ewenementem na świętokrzyskim odcinku Green Velo są odsłonięcia skał w dawnych kamieniołomach – chronione jako rezerваты geologiczne i pomniki przyrody. Trasa przebiega m.in. tuż obok znanych rezerwatów Biesak-Białogon, Kadzielnia i Wietrznia w Kielcach.

Planując wyprawę szlakiem Green Velo, warto zajrzeć na jego stronę internetową: www.greenvelo.pl. Umieszczono tam m.in. propozycje dodatkowych wycieczek zarówno

📷 Rowerzyści MTB | Krzysztof Pęczalski

📷 Na szlaku w okolicach Pierścienicy | Sylwia Skuta

lokalnymi trasami rowerowymi, jak i poza oznakowanymi szlakami – aby nie zgubić się po drodze, ze strony internetowej można pobrać ich opisy w wersji elektronicznej wraz z danymi GPS.

Kielce i okolice

Wyczynowe szlaki rowerowe na górach Pierścienica i Telegraf w Kielcach

Usytuowane na południe od centrum Kielc, porośnięte lasami wzniesienia Pasma Posłowicko-Dymińskiego są doskonałymi terenami rekreacyjnymi. Na zboczach Pierścienicy (367 m n.p.m.) i Kamiennej Góry (366 m n.p.m.), a także Telegrafu (408 m n.p.m.) wytyczono szlaki przeznaczone dla doświadczonych rowerzystów górskich.

Na **Pierścienicy** znajdują się dwie pętle – znakowana na niebiesko trasa trudna (niebieska sylwetka pochylonego kolarza na białym tle, 11 km) i znakowana na czerwono trasa wyczynowa (2,7 km). Biegają one głównie leśnymi ścieżkami, a zaczynają się obok miejsca obsługi

rowerzystów (MOR) szlaku Green Velo w Parku Kultury i Wypoczynku „Stadion”. Kamienisty grunt, strome zbocza i liczne nierówności sprawiają, że do przejechania tras potrzebne są doświadczenie i nie lada umiejętności.

Na górze **Telegraf** przygotowano bardzo trudny szlak o długości 3,3 km, znakowany na niebiesko (podobnie jak na Pierścienicy). Wiele razy był on wykorzystywany jako trasa zawodów kolarstwa górskiego.

Wielką atrakcją Telegrafu jest możliwość uprawiania downhillu. Na szczyt można się szybko dostać dzięki całorocznej kolejce krzeselkowej, wyposażonej w specjalne haki do przewozu rowerów. Zjazd ma ok. 500 m długości, przy przewyższeniu osiągającym 100 m. Trasa jest bardzo trudna, wymaga dużych umiejętności oraz odpowiedniego roweru.

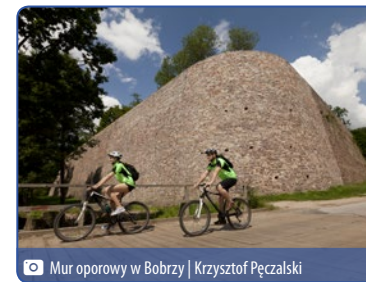
Stok narciarski Telegraf

ul. Narciarska 6, 25-214 Kielce, tel.: +48 41 3687426, www.rekreacja.kielce.pl

Czerwony szlak rowerowy powiatu kieleckiego

Przebieg: Porzecze – Oblęgorek – Oblęgór Wido-
ma – Malmurzyn – Piaski – Mniów – Serbinów
– Rogowice – Długojów – Samsonów-Piechotne
– Jasiów – Zagnańsk – Samsonów – Kołomań –
Umer – Ćmińsk – Bobrza – Porzecze
Długość: 57 km

Atrakcyjna krajobrazowo trasa zatacza pętlę, pozwalając zwiedzić wiele ciekawych miejsc. Wśród mijanych atrakcji są m.in. Pałacyk Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku (Oddział Muzeum Narodowego w Kielcach), dąb Bartek – jedno z najstarszych drzew w Polsce, oraz zabytki

📷 Mur oporowy w Bobrzy | Krzysztof Pęczalski

Staropolskiego Okręgu Przemysłowego (ruiny huty Józef w Samsonowie i pozostałości muru oporowego w Bobrzy). Przejazd szlakiem to również okazja do podziwiania malowniczych krajobrazów, szczególnie w okolicy Oblęgorka, gdzie trasa wiedzie u podnóża Baranej Góry i przecina grzbiet Pasma Oblęgarskiego. Długie odcinki wiodą przez lasy Suchedniowsko-Oblęgarskiego Parku Krajobrazowego.

Szlak poprowadzono przede wszystkim drogami asfaltowymi, trafiają się jednak również odcinki dróg polnych, szutrowych oraz duktów leśnych. Podjazdy i zjazdy są krótkie i niezbyt strome, dzięki czemu jest to trasa raczej łatwa.

W okolicy Zagnańska amatorzy jazdy terenowej mogą pokonać dodatkowo niedługi (14 km) **niebieski szlak rowerowy wokół Zagnańska**.

📷 Dąb Bartek | Krzysztof Bzowski

Góry Świętokrzyskie

Żółty szlak wokół Pasma Masłowskiego

Przebieg: Ciekoty – Mąchoćcie Scholasteria – Maśłów Oboźna Droga – Podkłonówka – Klonówka (473 m n.p.m.) – Diabelski Kamień – Ameliówka – Ciekoty

Długość: 13 km

Krótką trasę tworząca pętlę przeznaczona jest dla amatorów jazdy terenowej. Stromy podjazd polną drogą na Klonówkę i następnie przejazd grzbietem Pasma Masłowskiego poniżej góry Dąbrówka wymagają dobrej kondycji, niezbędny jest również rower górski.

Wycieczkę można rozpocząć przy Centrum Edukacyjnym „Szklany Dom” oraz drewnianym dworcu wzniesionym w ostatnich latach w miejscu spalonego w 1900 r. dworu,

Świętokrzyskie lasy | Krzysztof Pęczalski

w którym urodził się Stefan Żeromski. Stąd szlak prowadzi u podnóży północnych zboczy Pasma Masłowskiego, by od strony zachodniej (wraz z czerwonym szlakiem pieszym) pokonać męczący podjazd na szczyt Klonówki. Z tego wzniesienia można podziwiać panoramę zachodniej części Gór Świętokrzyskich. Nieco dalej na grzbiecie znajduje się pomnik przyrody Diabelski Kamień (zwany również Wielkim Kamieniem). Jest to skała kwarcytowa, stanowiąca zakończenie grzbietu Klonówki. Dalej, omijając wierzchołek Dąbrówki, szlak wiedzie w dół

Diabelski Kamień | Sylwia Skuta

Osada Średniowieczna w Hucie Szklanej | Anna Benicewicz-Miazga, Anna Góra-Klauzińska

do szosy w przełomie Lubrzanki. Ta niewielka rzeka utworzyła tu malowniczą dolinę, przebijając się pomiędzy szczytami Pasma Masłowskiego. Wkrótce potem wycieczka kończy się w punkcie startu.

W Ciekotach, przy Centrum Edukacyjnym „Szklany Dom”, rozpoczynają się również dwie inne, krótsze trasy. **Szlak niebieski** (11 km) wiedzie przez przełom Lubrzanki nad zalew w Cedzynie oraz do Woli Kopcowej w pobliżu Kielc. **Szlak zielony** prowadzi natomiast z Ciekot prosto do Świętej Katarzyny (6 km).

Zielony szlak rowerowy wokół Bielin – duża pętla

Przebieg: Bieliny – Porąbki – Kakonin – Podlesie – Huta Podlyśca – Huta Szklana – Święty Krzyż (Łysa Góra) – Huta Szklana – Bartoszowiny – Lechów – Makoszyn – Czaplów – Bieliny

Długość: 36 km

Tuż poniżej ciemnej zieleni Puszczy Jodłowej, porastającej najwyższy grzbiet Gór Świętokrzyskich – Łysogóry – rozciąga się rolnicza

Okolice Bielin | Krzysztof Pęczalski

kraina Doliny Kielecko-Lągowskiej, przecięta dużo niższym Pasmem Bielińskim. Z Bielin prowadzi przez nią szlak o charakterze pętli. Najpierw wiedzie on do Kakonina, gdzie znajduje się zabytkowa chałupa z 1820 r. i zrekonstruowana zagroda chłopska z XIX w. Następnie dociera do Huty Szklanej, w której warto zatrzymać się w Osadzie Średniowiecznej, poznając dawne obyczaje i legendy związane z regionem. Następnie zaczyna się podjazd aż na szczyt Łysej Góry, zwanej również Świętym Krzyżem (595 m n.p.m.). Na wierzchołku, obok widocznej z daleka wieży telewizyjnej, stoi dawny klasztor Benedyktynów z sanktuarium Relikwii Drzewa Krzyża Świętego. Wieża kościelna to dobry punkt widokowy. Dodatkowo w pobliżu

można po specjalnym pomoście przejść się nad największym gołoborzem w Górach Świętokrzyskich. Ze Świętego Krzyża zjeżdża się do Huty Szklanej, stamtąd w kierunku Bartoszowin, by następnie, pokonując wzniesienia Pasma Bielińskiego, wrócić bocznymi drogami do Bielin.

W okolicach Bielin można wybrać się na wycieczkę także **żółtym szlakiem rowerowym** – znanym jako „Mała Pętla” – o długości 15 km. To trasa bardzo łatwa, poprowadzona po drogach asfaltowych oraz, częściowo, leśnych.

Dolina Kamiennej

Niebieski Szlak Zabytków Techniki Doliny Kamiennej

Przebieg: Ostrowiec Świętokrzyski – Kunów – Nietulisko Duże – Kałków-Godów – Brody – Starachowice – Wąchock – Skarżysko-Kamienna
Długość: 81,5 km

Szlak ten biegnie przez północną część województwa świętokrzyskiego, w dużej części wzdłuż doliny rzeki Kamiennej. Opuszcza

ją jedynie na niektórych odcinkach, wiodąc głęboką doliną Świśliny, a następnie przemierzając wyżynne tereny Płaskowyżu Suchedniowskiego.

Jadąc tą trasą, można zobaczyć wiele zabytków poprzemysłowych dawnego Staropolskiego Okręgu Przemysłowego. Warto zatrzymać się przy ruinach walcowni w Nietulisku Fabrycznym, w Brodach przy wielkiej tamie na rzece Kamiennej z oryginalnym przelewem w stylu klasycystycznym z 1840 r. czy przy zabytkowym zakładzie hutniczym w Starachowicach, gdzie obecnie działa Muzeum Przyrody i Techniki.

Na trasie nie brak też zabytków innego rodzaju. Są to m.in. kościół św. Władysława w Kunowie, dawna fabryka tekstury w Witulinie, sanktuarium Matki Bożej Bolesnej w Kałkowie-Godowie, a przede wszystkim wspaniałe późnoromańskie opactwo Cystersów w Wąchocku.

Szlak wiedzie głównie lokalnymi drogami i leśnymi duktami zamkniętymi dla ruchu

samochodowego. Jego większą część da się pokonać zwykłym rowerem trekkingowym, pewne problemy może sprawić jedynie leśny odcinek wzdłuż bagnistej doliny Kamiennej między Marcinkowem a Skarżyskiem-Kamienną.

Żółty Bałtowski Szlak Rowerowy

Przebieg: Bałtów – Zamoście – Lemierze – Ulów – Kolonia Pętkowice – Pętkowice – Skarbką Górna – Skarbką Dolną – Bałtów
Długość: 21 km

W centrum Bałtowa zaczyna się i kończy żółty szlak rowerowy, pozwalający zwiedzić okolice tej miejscowości. Początkowo trzeba udać się ruchliwą drogą wojewódzką w kierunku Ostrowca Świętokrzyskiego. To atrakcyjny widokowo odcinek, bowiem trasa prowadzi głęboką doliną rzeki Kamiennej, która utworzyła tu malowniczy przełom pomiędzy stromymi, zalesionymi wzgórzami. Na ich zboczach przebyskują pośród zieleni wapienne skałki. Szlak mija okazały barokowy kościół Matki Boskiej Bolesnej oraz park z pałacem książąt Druckich-Lubeckich z końca XIX w. Za tymi zabytkami opuszcza się główną szosę, kierując się w stronę Ulowa. Po przekroczeniu rzeki trzeba przez las podjechać krótko, lecz stromo na wzgórze ponad doliną. Droga przecina tu rezerwat leśny Ulów.

Kolejny odcinek trasy wiedzie pośród niewielkich zagajników, pól i małych miejscowości, przecinając wielkie zakole doliny

Kamiennej, do której szlak wraca w Pętkowicach. Stąd do Bałtowa jedzie się wzdłuż rzeki, mijając po drodze m.in. największy park linowy w Polsce we wsi Skarbką (zob. s. 73), a następnie – już w samym Bałtowie – atrakcje skupione wokół Jura Parku.

Z Bałtowa można wyruszyć także na krótszą wycieczkę – po północnej stronie doliny Kamiennej **niebieskim szlakiem** o długości 12 km. Jego główną atrakcją są malownicze wąwozy lessowe w rezerwacie Modrzewie.

Okolice Końskich

Czerwony szlak rowerowy wokół Końskich

Przebieg: Sielpia Wielka – Piekło – Piła – Stara Kuźnica – Drutarnia – Młynek Nieświński – Barycz – Kornica – Proćwin – Modliszewice – Sierosławice – Nowy Kazanów – Stary Kazanów – Brody Stare – Stary Dziebałów – Sielpia Wielka
Długość: 42,7 km

Okolice Końskich to świetne miejsce na wycieczki rowerowe – na turystów-cyklistów

Sielpia – most | Krzysztof Pęczalski

Muzeum Zagłębia Staropolskiego w Sielpi Wielkiej | Joanna Gorlach

czekają tu oznakowane i dobrze utrzymane szlaki rowerowe, a także kilka interesujących atrakcji. Część z nich można zwiedzić, podążając czerwonym szlakiem, który tworzy dużą pętlę.

Początek i koniec trasy znajduje się w Sielpi Wielkiej, gdzie obok dużego zalewu na rzecze

Czarnej można zwiedzić Muzeum Zagłębia Staropolskiego. Następnie boczna leśna droga wiedzie do ukrytej wśród lasów miejscowości Piekło. Tu warto na chwilę zboczyć z trasy i udać się oddalonych o pół kilometra od wsi skałek Piekło-Gatniki. Dalej z Piekła szlak prowadzi przez rozległe kompleksy leśne. W okolicach miejscowości Piła krótki fragment trasy wiedzie wzdłuż ruchliwej drogi krajowej nr 42. Następnie, znów jadąc przez lasy, dociera się do Starej Kuźnicy z doskonale zachowaną kuźnią mechaniczną. Potem, przez tereny zalesione i mniejsze miejscowości, szlak doprowadza do Modliszewic, gdzie zachował się bastejowy dwór obronny z końca XVI w. Kolejny odcinek trasy, niemal do samej Sielpi, wiedzie po terenie otwartym, mijając wsie na zachód od Końskich. Można w nich odszukać kilka mniej znanych zabytków, m.in. XVIII-wieczny klasztor Bernardynów w Nowym Kazanowie.

Dwór obronny w Modliszewicach | Anna Góra-Klauzińska

Rezerwat Górna Krasna | Anna Benicewicz-Miazga

Zielony Szlak Rowerowy Doliny Krasnej

Przebieg: Sielpia Wielka – Miedziera – Strażnica – Przyłogi – Kamienna Wola – Adamek – Komorów – Krasna – Serbinów – Rogowice – Długojów – Szałas – Luta – Krasna – Duraczów – Błotnica – Czarniecka Góra
Długość: 52,1 km

To znakomita trasa na łatwą, choć długą wycieczkę. Do jej pokonania wystarczy zwykły rower trekkingowy. Wielkim atutem szlaku jest to, że przebiega on przez rozległe kompleksy leśne oraz niewielkie miejscowości ukryte na śródleśnych polanach.

Wycieczkę można rozpocząć, zwiedzając Muzeum Zagłębia Staropolskiego w Sielpi Wielkiej. Stamtąd szlak biegnie głównie lokalnymi drogami o niewielkim natężeniu ruchu, a także krótkimi odcinkami dróg leśnych przez obszary o dużych walorach przyrodniczych. Najcenniejsze tereny chroni

rezerwat Górna Krasna (413 ha) – największy w województwie świętokrzyskim. Obejmuje on rozlewiska rzeki Krasnej z szuwarowiskami, łąkami i podmokłymi lasami, stanowiącymi siedlisko wielu gatunków ptaków oraz roślin. Ostatnią miejscowością na szlaku jest Czarniecka Góra. W okresie międzywojennym było to popularne uzdrowisko, wykorzystujące lecznicze właściwości wód mineralnych z tutejszych źródeł. Współcześnie działa tu Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji, w którym można skorzystać m.in. z kąpieli w krytych basenach.

Na szlaku | Krzysztof Pęczalski

Brama Opatowska w Sandomierzu | Krzysztof Pęczalski

Ziemia sandomierska

Szlak niebieski „Sandomierskie krajobrazy”

Przebieg: Sandomierz – Rzeczycza Sucha – Nowe Kichary – Dwikozy – Mściów – Nowy Kamień – Kamień Łukawski – Sandomierz
Długość: 24 km

Łatwa trasa o charakterze pętli wiedzie przez wzgórza pocięte lessowymi wąwozami, charakterystycznymi dla ziemi sandomierskiej. Wycieczkę można rozpocząć przed średniowieczną Bramą Opatowską, stanowiącą część dawnych obwarowań Sandomierza. Następnie szlak przebiega obok barokowego klasztoru Benedyktyn

i kieruje się ku północnym przedmieściom, by bocznymi drogami wyprowadzić rowerzystów na otwarty teren. Dalej podąża się pośród malowniczych wzgórz, by następnie zjechać stromo do wąskiej doliny Opatówki. W Nowych Kicharach mija się ruiny baszty, stanowiącej pozostałość XVII-wiecznego folwarku benedyktynek. Szlak prowadzi doliną Opatówki aż do Dwikóz, gdzie skręca na południe, podążając skrajem doliny Wisły. Potem trzeba jeszcze pokonać kilka wzgórz, by dotrzeć do rezerwatu Góry Pieprzowe. Chroni on niewielkie wzniesienia pocięte wąwozami i porośnięte ciekawą roślinnością, wśród której występuje m.in. 15 gatunków dzikich róż, tworzących unikatowe, naturalne rosarium. Następnie szlak wraca wzdłuż Wisły do centrum Sandomierza.

Szlak czarny „Sandomierskie krajobrazy”

Przebieg: Sandomierz – Ocinek – Wysiadłów – Kolonia Lenarczyce – Kobierniki – Andruszkowice – most na rzece Koprzywiance – Zawisielcze – Sandomierz
Długość: 22 km

Szlak ten tworzy pętlę, wiodąc przede wszystkim lokalnymi drogami asfaltowymi, ale również polnymi o nieutwardzonej nawierzchni. Jest to trasa średnio trudna, lepiej pokonać ją na rowerze górskim.

Z Sandomierza wyruszyć można przed średniowiecznej Bramy Opatowskiej. Dalej trasa biegnie obok barokowego klasztoru Benedyktynki i, wraz z niebieskim szlakiem, kieruje się na obrzeża miasta. Tam, po przekroczeniu głównej szosy (drogi krajowej nr 79 i 77), szlaki rozdzielają się. Czarny wiedzie pośród podmiejskich zabudowań i przez łagodne wzgórza, rozcięte

W Sandomierzu | Krzysztof Pęczalski

gdzieniedzie lessowymi wężozami. W końcu niedługi zjazd sprowadza rowerzystów na dno malowniczej doliny Opatówki we wsi Wysiadłów, wkrótce jednak drózkami prowadzącymi przez płataninę wężozów trzeba wspiąć się ponownie na wierzchowinę. Następnie trasa prowadzi po zachodniej stronie Sandomierza przez wzniesienia z licznymi sadami, a następnie stromym zjazdem do doliny Wisły. Stąd wraca się do miasta, przejeżdżając tuż poniżej zamku królewskiego, gotyckiej katedry oraz rynku z renesansowym ratuszem. Szlak kończy się obok Bramy Opatowskiej.

Żółty szlak Opatów – Sandomierz

Przebieg: Opatów – Wąworków – Karwów – Nikisiałka Mała – Malice Kościelne – Pielaszów – Dobroćcie – Pęczyny – Zagrody – Dacharzów – Radoszki – Chwałki Dolne – Sandomierz

Długość: 34 km

Dość długa, lecz bardzo malownicza trasa łączy dwa najważniejsze miasta ziemi sandomierskiej, oba znane z wielu zabytków oraz podziemnych tras turystycznych: Opatów i Sandomierz. Choć szlak prowadzi głównie drogami asfaltowymi, przyda się jednak rower górski, bo pokonać trzeba także kilka odcinków dróg polnych oraz stromych podjazdów. Osią trasy jest wijąca się wśród wzgórz Wyżyny Sandomierskiej dolina rzeki Opatówki.

Na szlak warto wyruszyć po zwiedzeniu Opatowa, przede wszystkim romańskiej kolegiaty św. Marcina i podziemi wydrążonych w miękkich skałach pod miastem. Dalej trasa biegnie w dół doliny Opatówki, jedynie od czasu do czasu na krótko ją opuszczając. Przejeżdża się m.in. przez wieś Karwów, domniemane miejsce urodzenia bł. Wincentego Kadłubka, kronikarza i biskupa krakowskiego, a na dalszym odcinku przez Radoszki, gdzie urodził się sławny kompozytor doby renesansu Mikołaj Gomółka. W tej wsi szlak opuszcza ostatecznie dolinę Opatówki i kieruje się prosto do Sandomierza.

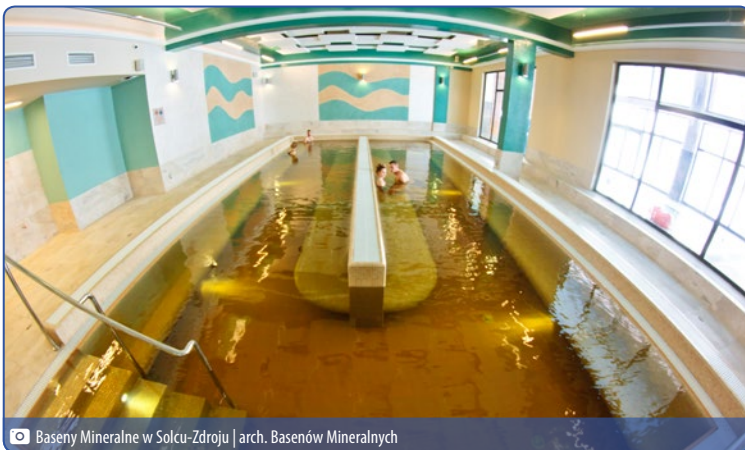

Sandomierskie sady | Krzysztof Pęczalski

4

turystyka wodna

Baseny Mineralne w Solcu-Zdroju | arch. Basenów Mineralnych

Kto lubi spędzać czas nad wodą – nie dozna tu rozczarowania! Świętokrzyskie rzeki, na czele z Nidą, to ciekawe szlaki kajakowe. Choć w regionie nie ma naturalnych jezior, są jednak liczne sztuczne akweny, z których kilka jest wystarczająco dużych, by po nich żeglować. Wiele zalewów to świetne miejsca na kąpiel i pływanie łódkami lub rowerami wodnymi. Miłośnicy malowniczych widoków powinni wybrać się na rejs spacerowy po Wiśle w okolicy Sandomierza. Wszyscy spragnieni wypoczynku nad wodą mogą ponadto skorzystać z oferty licznych

pływalni i basenów odkrytych oraz krytych, zlokalizowanych w większości ośrodków miejskich w całym województwie.

Spyły kajakowe

Malowniczy „świętokrzyski step”, jak niekiedy nazywany jest region Poniidzia, z wijącą się pośród łąk i zabytkowych miasteczek Nidą, to świetne miejsce na aktywny wypoczynek w bliskim kontakcie z dziką przyrodą. Wiele firm organizuje spyły kajakowe zarówno po

Nida – spyły kajakowy | arch. Kajakiem po Nidzie

Ominięcie powalonych pni to czasem nie lada wyzwanie | Piotr Mościcki, kajakiem.pl

Firmy organizujące spyły kajakowe i wypożyczające sprzęt

„Kajakiem po Nidzie” PHU Paga Agnieszka Ryńczuk, ul. Bolesława Chrobrego 3/8, 28-300 Jędrzejów, tel.: +48 517598166, 570058145, www.kajakiemponidzie.pl. Organizacja spyłów jednodniowych i weekendowych w miesiącach V–IX po Nidzie oraz Białej i Czarnej Nidzie (dłuższe spyły na życzenie); wypożyczalnia kajaków.

Klub Wodny „Nida” – Oddział PTTK w Busku-Zdroju, ul. Mickiewicza 7, 28-100 Busko-Zdrój, tel.: +48 539004639, www.busko.pttk.pl. Organizacja spyłów kajakowych po rzadko uczęszczanym, dolnym odcinku rzeki Nidy, między Pińczowem a jej ujściem do Wisły w Nowym Korczynie.

Nida24.pl, Nida 24, 26-026 Morawica, tel.: +48 664044666, 502039610, 786810880, www.nida24.pl. Organizacja spyłów po Nidzie – jednodniowych, weekendowych, tygodniowych, a także imprez integracyjnych; wypożyczalnia kajaków. W ofercie również sprzedaż kajaków.

„Nida Kajaki” PPHU Konrad Mazur, ul. Okrzei 66, 25-526 Kielce, tel.: +48 666605508, 607830400 (w godz. 16.00–21.00), www.nidakajaki.pl. Wypożyczenie kajaków na 2–7-godzinne spyły po Nidzie oraz Białej i Czarnej Nidzie.

Przedsiębiorstwo Turystyczne „Kajakiem.pl”, Anita Górecka, ul. Rakowska 29, 28-300 Jędrzejów, tel.: +48 698393949 (spyły zorganizowane, ogólne informacje), 600288375 (wypożyczenie kajaków, imprezy na zamówienie), www.kajakiem.pl. Organizacja spyłów jednodniowych po Nidzie, weekendowych po Nidzie, Białej i Czarnej Nidzie, Lubrzance, Pilicy, tygodniowych po Białej Nidzie i Nidzie, Pilicy oraz innych rzekach w Polsce, a także spyły organizowane na życzenie; wypożyczalnia kajaków.

Przystań u Kapra, ul. Kielecka 14, 26-060 Chęciny, tel.: +48 504287214, 508149861, www.przystanukapra.pl. Organizacja różnej długości (3–13 godz.) spyłów po Nidzie; transport kajaków.

Spyły Kajakowe, ul. 1 Maja 224a, 25-614 Kielce, tel.: +48 668208410, www.nida.com.pl. Organizacja krótkich spyłów (2-godzinnych) Czarną Nidą z Morawicy i spyłów weekendowych Czarną Nidą; inne trasy na terenie.

Turystyka Kajakowa „Przystanek Nida” Adela Polit, Nida 91, 26-026 Morawica, tel.: +48 533585323, 609939887, www.przystaneknida.pl. Organizacja spyłów 1-, 2- i 3-dniowych po Nidzie oraz Białej i Czarnej Nidzie.

Usługi Turystyczne „Takers” Mariusz Lis, Nowe Kotlice 54, 28-305 Sobków, tel.: +48 790660830, www.ponidziekajakiem.pl. Wypożyczalnia kajaków, na życzenie także organizacja 1–2-dniowych spyłów Nidą.

Wypożyczalnia Kajaków „Nida”, Krzyżanowice Średnie 39a, 28-400 Pińczów, tel.: +48 692971496, 666915108, www.kajakinaponidziu.pl. Wypożyczalnia kajaków, na życzenie organizacja spyłów jedno- lub kilkudniowych po dolnej części szlaku Nidy, a także po Białej i Czarnej Nidzie.

Wypożyczalnia Sprzętu Wodnego „Posejdon”, ul. Spacerowa 2a, 26-200 Sielpia Wielka, tel.: +48 695654787. Organizacja spyłów po rzecze Czarna Maleniecka; wypożyczalnia sprzętu pływającego (m.in. kajaki) na zalewie w Sielpi Wielkiej.

samej Nidzie (szlak bardzo łatwy, nieuciążliwy, 96,6 km), jak i po rzekach: **Biała Nida** (od miejscowości Mniszek na południe od Małogoszcza, szlak nizinny, łatwy, nieuciążliwy, 21,8 km) i **Czarna Nida** (od Marzysza na wschód od Morawicy, gdzie łączy się z Czarną Nidą rzeczka Lubrzanka, szlak nizinny, średnio trudny, nieuciążliwy, 34,8 km). Kajakiem

w Cedzynie, szlak trudny, ok. 12,5 km), Łośną, zwaną też Wierną Rzeką (od Wesołej na północ od Małogoszcza, szlak wyżynny, niezbyt trudny, ale uciążliwy, 13,5 km) oraz Bobrzą (od Trzcianki k. Sitkówki-Nowiny do ujścia do Czarnej Nidy, szlak niezbyt trudny, ok. 15 km).

Rzeki w innych częściach województwa świętokrzyskiego również są dostępne dla kajaków. Warto wybrać się na spyły

📍 Statek rejsowy na Wiśle w Sandomierzu | Joanna Gorlach

m.in. **Kamienną** (brak ustalonej stałej trasy, możliwy spływ nawet od Skarżyska-Kamiennej do Wisły koło Solca nad Wisłą), **Czarną Włoszczowską** (od Krogulca do ujścia do Pilicy), **Czarną Staszowską** (od Rytwian do ujścia do Wisły koło Połańca, szlak łatwy, ok. 20 km) czy **Czarną Maleniecką** (od Sielpi Wielkiej aż do ujścia do Pilicy w okolicach Sulejowa na terenie województwa łódzkiego, szlak nizinny, dość łatwy, ale uciążliwy, 58 km).

Rejsy spacerowe

Rejsy spacerowe po Wiśle w Sandomierzu

Największa polska rzeka w okolicy Sandomierza przepływa tuż poniżej wysokiej skarpy, na której leży sandomierskie stare miasto. Panorama miejscowości i sąsiednich wzgórz, oglądana z pokładu statku spacerowego, jest wyjątkowo urokliwa. Rejsy jednostkami „Maria”, „Ben” i „Syrenka”, cumującymi przy Bulwarze im. Marszałka Piłsudskiego, trwają

ok. 30 min, 45 min lub 1 godz., ale można również zamówić wycieczkę specjalną, a nawet połączoną z przyjęciem okolicznościowym.

Żegluga Śródlądowa w Sandomierzu – kpt. Tadeusz Prokop

ul. Kochanowskiego 10, 27-600 Sandomierz, tel.: +48 603591485, 781190098, www.kapitan-prokop.pl.

Żeglarstwo

Na kilku większych zalewach w Świętokrzyskiem można żeglować, pływać na nartach i skuterach wodnych lub szaleć na bananach i kółkach holowanych za motorówką. Najwięcej możliwości daje największy zbiornik regionu, czyli **Chańcza**. Dobre warunki do żeglowania są także na zalewach **Cedzyna** (w Cedzynie, na wschód od Kielc) oraz **Lubianka** (w Starachowicach).

📍 Różne propozycje na wodne szalerstwo | arch. Ośrodka Sportów Wodnych „Keja Chańcza”

Klub Morski „Horn”, ul. Jasińskiego 20, 25-346 Kielce, tel.: +48 603304106, www.klubhorn.pl. Klub dysponuje niewielką przystanią nad sztucznym jeziorem w Cedzynie. W wakacje można tu wypożyczyć rowery wodne i kajaki, a także dwa jachty typu Omega, jacht kabinowy marki Conrad i jacht regatowy. Do wynajęcia żagłówki niezbędny jest patent żeglarza (klub organizuje letnie kursy żeglarskie).

Ośrodek Sportów Wodnych „Keja Chańcza”, Życiny, 26-035 Raków, tel.: +48 791101678, www.keja-chanca.pl. Wypożyczalnia sprzętu wodnego oferuje m.in. łódzie żaglowe typu 350, Omega, Optymist, łódzie motorowe z silnikiem 10 KM, skutery wodne, wakeboard, narty wodne. Ośrodek proponuje też pływanie na „bananie” i kółkach holowanych za motorówką oraz na nartach wodnych, a także naukę jazdy na nartach wodnych i podstaw żeglarstwa.

Żeglarski Klub Morski „Bryza”, ul. Działkowa 20, 25-626 Kielce, tel.: +48 41 3451094, www.bryza.kielce.pl. Klub dysponuje bazą na zalewie Cedzyna (od strony Leszczyn, obok bazy WOPR), w której cumują klubowe jachty (m.in. typu Omega). „Bryza” co roku w wakacje organizuje kursy na żeglarza jachtowego.

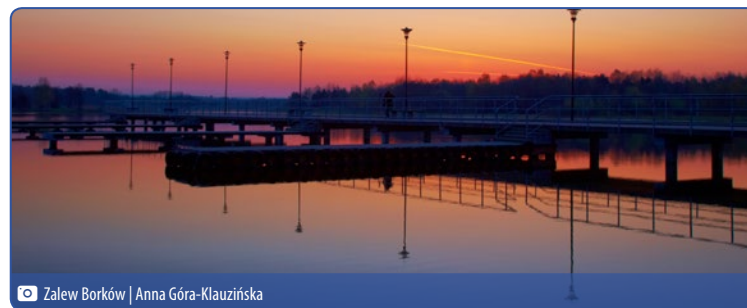
Żeglarski Krąg Starszyzny „Bajdewind”, ul. Harcerska 4, 27-200 Starachowice, tel.: +48 607144024, www.bajdewind.fc.pl. Klub opiekuje się przystanią żeglarską na południowym brzegu zalewu Lubianka (na terenie Harcerskiego Ośrodka Obozowego „Lubianka” przy ul. Szydłowskię 1). „Bajdewind” dysponuje 9 jachtami różnych typów, które można wypożyczyć.

Kąpieliska

W województwie świętokrzyskim jest wiele kąpielisk i miejsc tradycyjnie wykorzystywanych do kąpeli. Część z nich jest doskonale zagospodarowana i w wakacje oferuje opiekę ratownika. Na wielu można też wypożyczyć rowery wodne lub kajaki, a przy większych i popularniejszych znajdują się różnego rodzaju obiekty gastronomiczne i noclegowe. Poniżej opisano wybrane, najciekawsze miejsca.

Borków – zalew Borków

Malownicze sztuczne jezioro na rzece Belnianka zajmuje ok. 35 ha. Z dwóch stron otoczone jest lasami, zaś na jego środku znajdują się dwie niewielkie wysepki. Na południowym brzegu zalewu, obok zabudowań Borkowa, rozciąga się obszerna piaszczysta plaża. Można tu kąpać się pod okiem ratownika i skorzystać z oferty punktów małej gastronomii. Przy kąpielisku funkcjonuje wypożyczalnia rowerów wodnych i kajaków. W pobliżu jest też wiele obiektów noclegowych.

📍 Zalew Borków | Anna Góra-Klauzińska

📍 Zalew Chańcza | Krzysztof Pęczalski

Chańcza

Sztuczne jezioro, powstałe w 1984 r. na rzece Czarna Staszowska, ma przeszło 400 ha powierzchni – to największy akwen w województwie. W pobliżu zapory, na wschodnim brzegu zalewu (obok wsi Wygoda) rozciąga się piaszczysta plaża. Dyżuruje na niej ratownik, wydzielono tu również kąpielisko dla dzieci. Przy plaży działają wypożyczalnia sprzętu wodnego, a także punkty gastronomiczne. Tak duży akwen pozwala również na żeglownie (zob. ramka s. 35).

Morawica – zalew

Utworzony w 2011 r. zalew na rzece Morawce ma powierzchnię 7 ha. Akwen znajduje się na skraju miejscowości Morawica, obok drogi do wsi Łabędziów. Po północnej stronie zalewu rozciąga się duża piaszczysta plaża, okolona lasem. Na terenie kąpieliska dyżuruje ratownik, w pobliżu jest także wypożyczalnia rowerów wodnych oraz restauracja z tarasem. Wzdłuż brzegów

jeziora można spacerować po deptaku, a obok zapory znajduje się obszerny parking.

Ostrowiec Świętokrzyski – Gutwin

Na terenie zarządzanego przez ostrowiecki MOSiR Ośrodka Rekreatywnego „Gutwin” znajduje się staw z kąpieliskiem. Są tu strzeżone plaże, przy których dyżurują ratownicy, a także wypożyczalnia sprzętu wodnego (rowery wodne, kajaki, łodzie wiosłowe). Na terenie

📍 Kąpielisko w Gutwinie | Marcin Sobólski

📍 Zalew w Sędziszowie | arch. OSiR w Sędziszowie

ośrodka działają punkty gastronomiczne, utworzono również plac zabaw dla dzieci, boiska sportowe oraz park linowy (zob. s. 74). Obok znajduje się parking.

Sędziszów – zalew na Mierzwie

Zaledwie 2-hektarowy zalew na rzece Mierzwa na obrzeżach Sędziszowa oferuje dobrze zagospodarowane kąpielisko z piaszczystą plażą, wieloma udogodnieniami (m.in. natryski i toalety) i opieką ratownika. Są tu place zabaw dla dzieci, brodzik dla najmłodszych wraz ze zjeżdżalnią. Obok znajdują się tereny sportowe, a wokół akwenu wiedzie ścieżka rowerowa.

Sielpi Wielka – zalew

Sztuczny zbiornik wodny na rzece Czarnej Malenieckiej zajmuje 57 ha i leży pośród Lasów Koneckich. Wzdłuż jego północnego brzegu rozciąga się piaszczysta plaża ze strzeżonym kąpieliskiem. Działa tu kilka wypożyczalni sprzętu pływającego, dysponujących

📍 Zalew w Sielpi Wielkiej | Krzysztof Bzowski

rowerami wodnymi oraz kajakami. Nie zabrakło również licznych punktów gastronomicznych, dużego parkingu i ośrodków wypoczynkowych. W pobliskim lesie znajduje się Park Linowy „Kamrat” (zob. s. 74).

Skarżysko-Kamienna – zalew Rejów

Otoczony lasami Puszczy Świętokrzyskiej wąski, długi akwen (30 ha) leży na południe od centrum Skarżyska-Kamiennej, w dzielnicy Rejów. Po wschodniej stronie jeziora ciągnie się piaszczysta plaża, na której dyżuruje ratownik. Nieco mniejsza plaża usytuowana jest na zachodnim brzegu, w lesie za Ośrodkiem Wypoczynkowym „Rejów”. Na obu są natryski i przebieralnie. Nad zalewem działa restauracja. Warto wybrać się też na spacer wzdłuż zalesionych brzegów jeziora.

Starachowice – zalew Lubianka

Na południowych obrzeżach Starachowic znajduje się sztuczne jezioro Lubianka

o powierzchni prawie 40 ha. Cały południowy brzeg akwenu porastają lasy Sieradowickiego Parku Krajobrazowego. Z kolei na północnym brzegu ciągnie się trawiasto-piaszczysta plaża ze strzeżonym kąpieliskiem. Można tam wypożyczyć rowery wodne i kajaki, obok jest także parking. Nad zalewem znajduje się również przystań jachtowa, gdzie można wypożyczyć zagłówkę (zob. ramka s. 35).

Starachowice – zalew Piachy

Drugie kąpielisko w Starachowicach zlokalizowane jest na zalanym wodą, dawnym wyrobisku piasku. Zajmujący 14 ha akwen znajduje się na południowo-wschodnich obrzeżach miasta, obok koryta rzeki Kamienna. Na północnym brzegu Piachów można wypoczywać na czystej plaży, na której dyżuruje ratownik.

Strawczyn – zalew

Sztuczny zbiornik o powierzchni 10,5 ha powstał stosunkowo niedawno, bo w 2011 r.

📍 Zalew Lubianka | Krzysztof Krogulec

Znajduje się tu szeroka piaszczysta plaża, na której dyżuruje ratownik, obok niej zaś – plac zabaw dla dzieci i moło o długości przeszło 30 m. Wokół akwenu prowadzą deptak i ścieżka rowerowa, w pobliżu jest też parking oraz Centrum Sportowe „Olimpic” z krytą pływalnią (zob. ramka s. 40).

Suchedniów – zalew Kamionka

Znajdujący się w centrum Suchedniowa zalew o powierzchni 22 ha powstał na rzece Kamionka. Na jego południowym brzegu znajduje się długa na 50 m piaszczysta plaża, na której dyżuruje ratownik. Są tu natryski, przebieralnie i toalety, a niedaleko działają punkty małej gastronomii. Po zalewie można też popływać na rowerach wodnych. Na dłuższy pobyt zapraszają pobliskie domki kempingowe i kemping.

Umer – zalew

Sztuczny akwen na rzece Bobrzy w miejscowości Umer ma 12 ha powierzchni

📍 Kompleks Basenów Krytych „Błękitna Fala” w Sandomierzu | arch. MOSiR w Sandomierzu

i okolony jest wysokimi wzgórzami. Na południowo-wschodnim brzegu, osłoniętym niewielkim lasem, znajduje się plaża, na której dyżuruje ratownik. Samochód najlepiej zostawić na nowym parkingu na północnym brzegu zalewu (przy bocznej drodze do wsi Kołomań), skąd chodnikiem można dojść do plaży.

Wybrane kryte pływalnie

W regionie działa wiele krytych pływalni, a niektóre z nich mają charakter parków wodnych i oferują wiele atrakcji, takich jak dodatkowe baseny poza pływalkim, zjeżdżalnie, atrakcje dla małych dzieci, masaże wodne, sauny itp.

📍 Basen „Perła” w Nowinach | Adam Śmiałek

Busko-Zdrój. Pływalnia Miejska im. S. Komendy, ul. Grotta 3a, 28-100 Busko-Zdrój, tel.: +48 41 3788549

Czarniecka Góra. Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji – pływalnia, Czarniecka Góra 43, 26-220 Stąporków, tel.: +48 41 3721833, 3721825, www.rehabilitacja.scr.pl

Jędrzejów. Pływalnia miejska, ul. Przypkowskiego 43, 28-300 Jędrzejów, tel.: +48 41 3865209, www.plywalniajedrzejow.pl

Kazimierza Wielka. Kryta pływalnia Wodny Raj, ul. Kościuszki 13, 28-500 Kazimierza Wielka, tel.: +48 41 3501020 wew. 114, www.kazimierzakos.pl

Kielce. Kielecki MOSiR (www.mosir.kielce.pl) oferuje aż 5 krytych pływalni; największą z nich jest Delfin:

– kryta pływalnia Delfin, ul. Krakowska 2 tel.: +48 41 3669010

– kryta pływalnia Foka, ul. Barwinek 31, tel.: +48 41 3676838

– kryta pływalnia Jurajska, ul. Jurajska 7, tel.: +48 41 3676727

– kryta pływalnia Mors, ul. Toporowskiego 96, tel.: +48 41 3676837

– kryta pływalnia Orka, ul. Kujawska 18, tel.: +48 41 3676725

Końskie. Pływalnia miejska, ul. Warszawska 38, 26-200 Końskie, tel.: +48 41 3729060, www.basen.umkonskie.pl

Morawica. Kryta pływalnia Koral, ul. Szkolna 6, 26-026 Morawica, tel.: +48 41 3114702, 3114796, wew. 21, www.koralmorawica.pl

Nowiny. Park Wodny „Perła”, ul. Perłowa 1, 26-052 Nowiny, tel.: +48 41 3465260, 3465270, www.perla.nowiny.com.pl

Ostrowiec Świętokrzyski. Pływalnia Rawszczyzna, ul. Mickiewicza 32, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski, tel.: +48 41 2650000, www.mosir.ostrowiec.pl

Ożarów. Kryta pływalnia Neptun, ul. Ostrowiecka 4a, 27-530 Ożarów, tel.: +48 15 8611000, www.neptun.ozarow.pl

Pińczów. Pływalnia miejska Delfinek, ul. Siedmiu Źródeł 7, 28-400 Pińczów, tel.: +48 41 3572733, www.delfinek.pinczow.com

Połaniec. Pływalnia Delfin, ul. Witosa 1, 28-230 Połaniec, tel.: +48 15 8651130, www.delfin.polaniec.pl

Sandomierz. Kryta pływalnia Błękitna Fala, ul. Zielna 6, 27-600 Sandomierz, tel.: +48 41 156446720, wew. 106 lub 105, www.mosir.sandomierz.pl

Sędziszów. Kryta pływalnia OSiR, ul. Dworcowa 20a, 28-340 Sędziszów, tel.: +48 41 3812730, www.osir.sedziszow.pl

Skarżysko-Kamienna. Kryta pływalnia MCSiR, ul. Spółdzielców 19, 26-110 Skarżysko-Kamienna, tel.: +48 41 2539350, www.mcsir.skarzysko.pl

Solec-Zdrój. Baseny Mineralne Solec-Zdrój, ul. Partyzantów 18, 28-131 Solec-Zdrój, tel.: +48 41 3776565, www.basenymineralne.pl. Baseny w Solcu-Zdroju wypelnione są niezwykłą wodą – to unikatowa w skali Polski lecznicza, termalna solanka siarczkowo-siarkowodorowa ze źródła Malina. Kąpiele solankowe zalecane są w leczeniu m.in. alergii skórnych i innych schorzeń dermatologicznych, nadciśnienia czy dolegliwości reumatycznych.

Starachowice. Kryta pływalnia, ul. Szkolna 14b, 27-200 Starachowice, tel.: +48 41 2752431, www.starachowice.eu

Strawczynek. Kryta pływalnia w Centrum Sportowym „Olimpic”, ul. Turystyczna 6, 26-067 Strawczyn, tel.: +48 41 3335797 wew. 200, www.olimpicstrawczyn.pl

Włoszczowa. Kryta pływalnia Nemo, ul. Wiśniowa 43, 29-100 Włoszczowa, tel.: +48 41 3335100, www.basen-wloszczowa.pl

5

turystyka zimowa

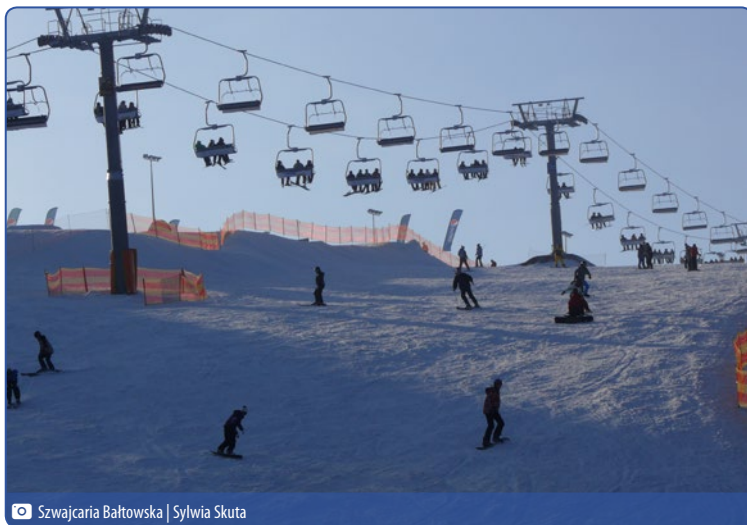

Zimą pośród grzbietów i wzniesień Gór Świętokrzyskich warto spróbować swoich sił na stoku: w regionie można skorzystać z oferty dziewięciu stacji narciarskich. Ponieważ wszystkie opisane ośrodki dysponują instalacjami do sztucznego naśnieżania, nawet jeśli śnieg nie dopisze – ale będzie wystarczająco mroźno – stoki zostaną doskonale przygotowane dla amatorów szusowania.

Świętokrzyskie stacje narciarskie dysponują różnymi typami wyciągów, w tym dwiema nowoczesnymi kolejkami krzesłkowymi. Tutejsze trasy zjazdowe, choć niezbyt długie, bywają naprawdę mocno nachylone, dlatego też odpowiednie miejsce dla siebie znajdziesz tu nie tylko początkujący, w tym rodziny z dziećmi, które dopiero uczą się jazdy na nartach, lecz także bardziej zaawansowani narciarze. Gdy zima rozgości się już na dobre, Świętokrzyskie staje się rajem dla amatorów nart biegowych. W regionie wytyczanych jest co

Na nartach biegowych | © Lightpoet, Dreamstime.com

Szwajcaria Bałtowska | Sylwia Skuta

prawda mało tras do biegów narciarskich, można jednak wybrać się na wycieczkę na nartach biegowych lub śladowych poza wyznaczonymi szlakami – każdy, kto tego spróbuje, będzie zachwycony! Malownicze krajobrazy, rozległe kompleksy leśne, łagodne wzniesienia i nieco bardziej strome grzbiety, z których jednak zawsze można zjechać dogodną, łatwą trasą, to wymarzone tereny dla miłośników takiej formy aktywnego spędzania czasu.

Zima to także okazja, by spróbować swoich sił w łyżwiarstwie. W województwie świętokrzyskim przy sprzyjającej pogodzie odpowiednich miejsc nie brakuje, są tu także zadane lodowiska.

Ośrodki narciarskie

Kielce – Stadion

Ośrodek narciarski w południowej części Kielc szczyty się znakomitą lokalizacją w sąsiedztwie centrum stolicy regionu. Wyciągi i trasy wytyczono na zboczu Pierścienicy (367 m n.p.m.). To jeden z głównych szczytów Pasma Poślowicko-Dymińskiego Gór Świętokrzyskich, okalającego od południa centrum Kielc. Stosunkowo strome północne zbocza góry sprzyjają dłuższemu utrzymywaniu się pokrywy śnieżnej, a rozległe lasy przysiadają okolicy malowniczości.

Ośrodek dysponuje trzema wyciągami: orczykowym podwójnym i teleskopowym (oba o długości 500 m) oraz taśmowym dla najmłodszych narciarzy (150 m długości). Przy wyciągach znajdują się dwie trasy: dłuższa dla średnio zaawansowanych i początkujących oraz krótka (przy wyciągu taśmowym), znakomita

Centrum Sportowo-Rekreacyjne „Stadion” w Kielcach | arch. Centrum Sportowo-Rekreacyjnego „Stadion”

dla dzieci i osób stawiających pierwsze kroki na nartach.

Centrum Sportowo-Rekreacyjne „Stadion”

Centrum Sportowo-Rekreacyjne „Stadion”, al. Na Stadion 365, 25-127 Kielce, tel.: +48 41 3615555, www.stadion.kielce.pl

- 🕒 W sezonie zimowym wyciągi orczykowe codz. 10.00–22.00, wyciąg taśmowy 10.00–21.30
- 📍 Do oddalonego zaledwie o 3 km od centrum Kielc ośrodka można dojechać samochodem oraz autobusami miejskimi.
- 📍 Obok ośrodka funkcjonuje zadane lodowisko (zob. s. 51), a na pobliskich terenach dawnego toru wyścigów konnych – trasa do narciarstwa biegowego (zob. s. 50).
- 📍 Oświetlenie stoku, sztuczne naśnieżanie, ratrak, serwis i wypożyczalnia sprzętu, szkółka narciarska, restauracja, hotel, kamera on-line, parking.

Kielce – Telegraf

Ponad południowo-wschodnią częścią Kielc, zaledwie kilka kilometrów od centrum miasta, wznosi się stroma, zalesiona góra Telegraf (406 m n.p.m.). Na jej północnych zboczach usytuowany jest ośrodek narciarski o tej samej nazwie: osłonięta lasem stacja to wymarzone miejsce dla bardziej doświadczonych narciarzy.

📷 Wyciąg na stoku Telegraf w Kielcach | arch. stoku narciarskiego Telegraf

Stok narciarski Telegraf

ul. Narciarska 6, 25-214 Kielce, tel.: +48 41 3687426, 3611215, www.rekreacja.kielce.pl

🕒 W sezonie zimowym pn.–pt., nd. i święta 9.00–22.00, sb.–nd. oraz dni wolne od pracy 9.00–22.00

📍 Ośrodek zlokalizowany jest w sąsiedztwie szosy wylotowej w kierunku Staszowa (DW 764). W pobliżu wyciągu można dojechać z centrum Kielc autobusami miejskimi.

👉 W pobliżu dolnej stacji wyciągu działa karczma. Dzieci mogą bezpiecznie jeździć na nartach w Śnieżnej Krainie – wydzielonej, łatwej trasie zjazdowej z wyciągiem taśmowym. Z miejsca przy górnej stacji wyciągu można podziwiać panoramę Kielc.

👉 oświetlenie stoku, sztuczne naśnieżanie, ratrak, serwis i wypożyczalnia sprzętu, szkółka narciarska, restauracja, kamera on-line, parking.

Na stromym stoku Telegrafu oddano do użytku nowoczesny czteroosobowy wyciąg krzesełkowy o długości 387 m. Wzdłuż wyciągu wytyczono trasę o długości pół kilometra i przewyższeniu 90 m oraz nachyleniu sięgającym nawet 18%. To najtrudniejsza trasa zjazdowa w regionie, doskonała dla średnio zaawansowanych narciarzy.

Bałtów – Szwajcaria Bałtowska

Niewielki Bałtów, znany z wielu atrakcji turystycznych, leży w dolinie rzeki Kamienna, z dala od Gór Świętokrzyskich, już na skraju równinnych terenów na północy województwa. To właśnie tu znajduje się jeden z największych ośrodków narciarskich regionu. Dzięki Kamiennej, przebijającej się w tym miejscu

📷 Kolej krzesełkowa w Bałtowie | arch. stacji narciarskiej Szwajcaria Bałtowska

Stacja narciarska Szwajcaria Bałtowska

27-423 Bałtów 8a, tel.: +48 519346140, www.szwajcariabaltowska.pl

🕒 W sezonie zimowym pn.–pt., nd. i święta 9.00–21.00, sb. 9.00–22.00

📍 Do Bałtowa najłatwiej dojechać z oddalonego o 16 km Ostrowca Świętokrzyskiego (DW 754).

👉 W Bałtowskim Kompleksie Turystycznym jest wiele różnorodnych atrakcji. Zimą obok Szwajcarii Bałtowskiej swe podwoje otwiera Wioska św. Mikołaja i Kraina Królowej Śniegu – wymarzone miejsca dla dzieci!

👉 oświetlenie stoku, sztuczne naśnieżanie, ratrak, snowpark, serwis i wypożyczalnia sprzętu, szkółka narciarska, restauracja, hotel, parking, kamera on-line.

głęboką doliną wśród pagórów Pogórza Bałtowskiego, w sąsiedztwie miejscowości znaleźć można stoki wystarczająco strome i długie, by zszusować po nich na nartach i snowboardzie.

Ośrodek dysponuje aż czterema wyciągami: krzesełkowym (czterooosobowy, 700 m długości), orczykowym podwójnym (600 m) i dwoma bezpodporowymi (po 100 m). Przy wyciągach wyznaczono sześć tras o różnym

📷 Wioska Świętego Mikołaja w Bałtowie | arch. Jura Parku w Bałtowie

stopniu trudności i łącznej długości 2,5 km. Najtrudniejsza z nich (o długości 500 m, przewyższeniu 80 m i nachyleniu 16%) nadaje się nawet dla bardziej wymagających narciarzy, pozostałe przygotowane zostały z myślą o początkujących i najmłodszych.

Bodzentyn – Baba Jaga

Zimą stoki Miejskiej Góry (426 m n.p.m.) koło Bodzentyna opanowują narciarze. Szczyt ten należy do jednego z wyższych pasm Gór Świętokrzyskich – Pasma Klonowskiego. Gdy tylko aura sprzyja, na północnym zboczu, tuż poniżej linii lasu, uruchamiane są wyciągi narciarskie. Warto tu przyjechać nie tylko dla samego wyciągu i trasy zjazdowej, lecz również ze względu na atrakcyjną lokalizację: tuż obok Świętokrzyskiego Parku Narodowego oraz malowniczego, pełnego zabytków Bodzentyna.

Osrodek Baba Jaga tworzą trzy wyciągi – dwa orczykowe o długości 650 i 570 m oraz bezpodporowy (130 m). Trasy zjazdowe mają maksymalnie 14% nachylenia przy przewyższeniu dochodzącym do 90 m. Szerokie, łagodne stoki to znakomite miejsce dla początkujących narciarzy, a przyjemne również dla trochę bardziej zaawansowanych.

📍 Stok Baba Jaga w Bodzentynie | arch. stacji narciarskiej w Bodzentynie

Stacja narciarska Baba Jaga

Miejska Góra, 26-010 Bodzentyn, tel.: +48 606259272, 607771209, www.nartybodzentyn.pl

- 🕒 W sezonie zimowym pn.–pt. 10.00–22.00, sb.–nd. 9.00–22.00
- 📍 Bodzentyn oddalony jest o ok. 30 km od Kielc, zaś osrodek znajduje się przy wjeździe do Bodzentyna od strony Góra (DW 752).
- 🏠 Obok wyciągów znajduje się karczma, w której można się posilić. W samym Bodzentynie i jego okolicy łatwo o miejsca noclegowe, a rozległe okoliczne lasy Świętokrzyskiego Parku Narodowego to wymarzone miejsce na zimowe wycieczki i spacerki.
- 📺 oświetlenie stoku, sztuczne naśnieżanie, ratrak, serwis i wypożyczalnia sprzętu, szkółka narciarska, restauracja, kamera on-line, parking.

📍 Stok Baba Jaga w Bodzentynie | arch. stacji narciarskiej w Bodzentynie

Konary

Na zboczu Kamiennej Góry (273 m n.p.m.), ponad malowniczą doliną Koprzywianki powstał niewielki osrodek narciarski. To cicha, spokojna okolica na skraju Gór Świętokrzyskich, w pobliżu Sandomierza – dzięki temu zimą na stoku nie jest tłoczno. Lokalizacja oraz łatwe trasy zjazdowe sprawiają, że osrodek

Stacja narciarska Konary

27-640 Konary 21a, tel.: +48 512218558, www.stok-konary.pl

- 🕒 W sezonie zimowym pn.–pt. 14.00–19.00, sb.–nd. 9.00–21.00
- 📍 Wyciągi w Konarach znajdują się przy szosie (DW 758) łączącej Koprzywnicę z Iwaniskami. Od Sandomierza dzieli je ok. 35 km, a od Kielc 60 km.
- 🏠 W Konarach szusuje się na nartach tuż obok ruin niewielkiego zamku Słupeckich z XIV w. W niedalekim Ujeździe znajdują się natomiast najpotężniejsze w Polsce ruiny – zamek Krzyżtopór.
- 📺 oświetlenie stoku, sztuczne naśnieżanie, ratrak, wypożyczalnia sprzętu, szkółka narciarska, restauracja, kamera on-line, parking.

w Konarach to dobry wybór dla rodzin z małymi dziećmi, które mogą tu bezpiecznie stawiać swe pierwsze kroki na nartach. W Konarach można skorzystać z podwójnego wyciągu talerzykowego o długości 480 m i bezpodporowego dla dzieci o długości 130 m. Dłuższa trasa liczy sobie prawie pół kilometra przy przewyższeniu 80 m. Dla początkujących i najmłodszych przeznaczona jest „ośla łączka” o długości 150 m i nachyleniu zaledwie 13%.

📍 Konary | arch. stacji narciarskiej Konary

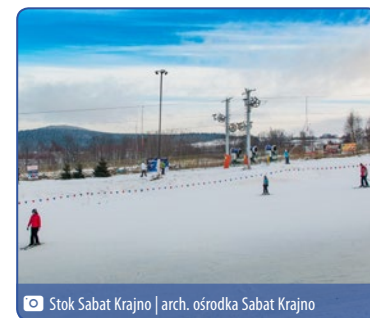
Osrodek narciarski „Sabat Krajno”

Krajno-Zagórze 43c, 26-008 Górnio, tel.: +48 41 3127711, +48 505505654, 531443322, www.sabatkrajno.pl

- 🕒 W sezonie zimowym codz. 9.00–20.00
- 📍 Osrodek znajduje się przy drodze przez wieś Krajno-Zagórze, blisko zjazdu z szosy łączącej Górnio z Bodzentynem (DW 752), niecałe 25 km od Kielc.
- 🏠 Sabat Krajno to nie tylko osrodek narciarski – to cały park rozrywki z licznymi atrakcjami dla dzieci i dorosłych, m.in. Aleją Miniatur z makietami sławnych budowli z całego świata, Lunaparkiem i parkiem linowym.
- 📺 oświetlenie stoku, sztuczne naśnieżanie, ratrak, snowpark, wypożyczalnia sprzętu, szkółka narciarska, restauracja, kamera on-line, parking.

Krajno – Sabat Krajno

W samym sercu Gór Świętokrzyskich można suszować w osrodku Sabat Krajno, usytuowanym w zachodniej części Łysogór, zwanej Kraińskim Grzbietem. Blisko stąd do Świętokrzyskiego Parku Narodowego i najwyższego szczytu Łysogór – Łysicy (612 m n.p.m.). Górski krajobraz to, obok długiego, szerokiego i stosunkowo stromego stoku, niewątpliwym atutem osrodka w Krajnie.

📍 Stok Sabat Krajno | arch. osrodka Sabat Krajno

Wyciąg Sabat Krajno | arch. ośrodka Sabat Krajno

Na zboczach Kraińskiego Grzbietu narciarze mają do dyspozycji podwójny wyciąg talerzykowy (740 m długości) oraz wyciąg taśmowy (100 m). Obok wytyczono trzy główne trasy zjazdowe – w tym najdłuższą trasę w środkowej Polsce (850 m długości przy przewyższeniu prawie 100 m). Jest tu również snowpark dla amatorów ewolucji na snowboardzie oraz krótka trasa dla dzieci (długość 100 m, nachylenie 10%).

Niestachów

Na zboczu zalesionej góry Otrocz (375 m n.p.m.), na wschód od Kielc powstał ośrodek narciarski w Niestachowie. Dzięki bliskości stolicy regionu jest to miejsce zimą często odwiedzane przez

Niestachów | arch. ośrodka narciarskiego w Niestachowie

Ośrodek narciarski w Niestachowie | arch. ROTWS

narciarzy. Ośrodek usytuowany jest w spokojnej okolicy, z dala od ruchliwych szos, zaś z górnej części stoku można podziwiać malowniczą panoramę sąsiednich pasm, a nawet najwyższej części Łysogór.

Stoki narciarskie w Niestachowie są dość strome w górnej części stacji, ale za to bardzo łagodne w dolnej. Do dyspozycji narciarzy jest pięć wyciągów różnych typów o długości od 80 do 450 m. Dzięki temu dobrze będą się tu czuli szczególnie ci, którzy dopiero zaczynają swą przygodę z nartami lub snowboardem.

Ośrodek narciarski Niestachów

Niestachów 167a, 26-021 Daleszyce, tel.: +48 664978173 (w godz. pracy ośrodka) lub 664913114 (poza godzinami pracy ośrodka), www.niestachow.pl

- 🕒 W sezonie zimowym pn.–pt. 10.00–20.30, sb.–nd. 9.00–21.00
- 📍 Ośrodek znajduje się ok. 15 km na wschód od Kielc, przy drodze przez wieś Niestachów. Można tu dojechać zarówno od szosy krajowej nr 74, jak i od szosy z Kielc do Staszowa (DW 764).
- 👶 Dzieci mogą spędzać miło czas również na zimowym placu zabaw, zaś amatorzy narciarstwa biegowego mają do dyspozycji trasy przygotowane specjalnie dla nich (zob. s. 50).
- 📺 oświetlenie stoku, sztuczne naśnieżanie, ratrak, serwis i wypożyczalnia sprzętu, szkoła narciarska, restauracja, kamera on-line, parking.

Trasy mają łącznie prawie 1,5 km długości i osiągają maksymalnie 70 m przewyższenia.

Sandomierz – wyciąg w parku Piszczele

Dzięki położeniu miasta na niewysokich, lecz stromych i pociętych licznymi wąwozami wzgórzach, także w Sandomierzu mógł powstać niewielki wyciąg narciarski. Znajduje się on niemal w samym centrum, w sąsiedztwie starówki – w parku Piszczele. Jeśli tylko pozwolą warunki pogodowe i spadnie odpowiednia ilość śniegu, w spokojnym miejscu pośrodku parku swych sił na nartach mogą spróbować przede wszystkim dzieci.

Z krótkiego (60 m długości) wyciągu bezpodporowego, popularnej „wyrwiraczki”, można tu korzystać bezpłatnie. Trasa o długości 90 m i nachyleniu zaledwie 9% sprzyja nauce podstaw jazdy na nartach.

Wyciąg Park Piszczele w Sandomierzu | arch. Parku Piszczele

Park Piszczele – Zielone Centrum Kultury

27-600 Sandomierz, tel.: +48 15 6446256, +48 786023106, www.mosir.sandomierz.pl

- 🕒 W sezonie zimowym pn.–pt. 15.00–19.00, sb.–nd. 11.30–14.00 i 14.30–18.00
- 📍 Wejścia na teren parku znajdują się od strony ulic Słowackiego i Słonecznej, blisko centrum miasta.
- 🏰 Park zachęca do spacerów, można też zjeżdżać na sankach obok trasy narciarskiej. Warto również zwiedzić uroczę sandomierskie stare miasto.
- 📺 oświetlenie stoku, restauracja.

Tumlin

Niedaleko Kielc, pośród Wzgórz Tumlińskich znajduje się ośrodek narciarski Tumlin Sport Ski. Na północnym, częściowo zalesionym zboczu Góry Wykieńskiej (409 m n.p.m.) panują dobre warunki do uprawiania narciarstwa zjazdowego.

W ośrodku dostępne są dwa wyciągi narciarskie – dłuższy talerzykowy (500 m) i krótszy orczykowy (300 m). Obok nich wytyczono dwie

Ośrodek narciarski Tumlin Sport Ski

Tumlin-Podgród 43b, 26-085 Miedziana Góra, tel.: +48 696599849, 696617145, 696679435, www.tumlinSPORTSKI.pl

- 🕒 W sezonie zimowym codz. 10.00–22.00
- 📍 Ośrodek znajduje się w odległości ok. 15 km na północ od Kielc. Aby do niego dojechać, należy kierować się drogą krajową nr 74 w stronę Piotrkowa Trybunalskiego, a następnie z Miedzianej Góry boczną szosą do Tumlina.
- 🏰 Obok wyciągów można się posilić w restauracji, zaś okolice Tumlina znane są wśród amatorów narciarstwa biegowego jako dogodne tereny do wycieczek poza trasami.
- 📺 oświetlenie stoku, sztuczne naśnieżanie, ratrak, serwis i wypożyczalnia sprzętu, restauracja, kamera on-line, parking.

📍 Stok narciarski Tumlin | arch. Krzysztof Pęczalski

trasy zjazdowe o odpowiadającej wyciągom długości. Dłuższa trasa jest trudniejsza, o większym nachyleniu w górnej części (średnie nachylenie na całej długości to 17%). Najlepiej będą się na niej czuli narciarze średnio zaawansowani. Krótsza trasa, o średnim nachyleniu 15%, przypadnie do gustu także początkującym.

Narciarskie trasy biegowe

Kielce – Stadion Leśny

Jeśli spadnie odpowiednia ilość naturalnego śniegu, w południowej części miasta, pośród lasów i na terenie dawnego toru wyścigów konych, można korzystać z oznakowanej

📍 Stadion Kielce – narty biegowe | Sylwia Skuta

trasy do narciarstwa biegowego. Tworzy ona pętlę o długości 2200 m i wiedzie po niemal zupełnie płaskim terenie.

Trasa narciarska na Stadionie Leśnym nie jest przygotowywana ratrakiem, nie ma tu również założonych śladów do biegu w stylu klasycznym. Trasa jest jednak oznakowana, zaś leśna sceneria, przy jednoczesnej bliskości miasta, to jej główne atuty.

Niestachów

Obok wyciągów i tras zjazdowych ośrodka narciarskiego w Niestachowie można spróbować sił w narciarstwie biegowym. Na polach u stóp góry Otrocz po opadach śniegu wytyczana jest trasa biegowa o długości 1 km. Różnica wysokości na całej pętli biegowej wynosi 14 m.

Trasa biegowa w Niestachowie jest jedyną w regionie trasą profesjonalnie

Biegowa trasa narciarska na Stadionie Leśnym

al. Na Stadion, 25-127 Kielce.

🕒 Brak ustalonych godzin otwarcia – trasa dostępna bez ograniczeń

📍 Trasa rozciąga się w południowej części Kielce, a jej umowny początek znajduje się przy ulicy W. Szczepaniaka, koło hotelu Leśny Dwór. Można tu łatwo dojechać autobusami komunikacji miejskiej.

Ośrodek narciarski Niestachów

Niestachów 167a, 26-021 Daleszyce, tel.: +48 664978173 (w godz. pracy ośrodka) lub 664913114 (poza godzinami pracy ośrodka), www.niestachow.pl

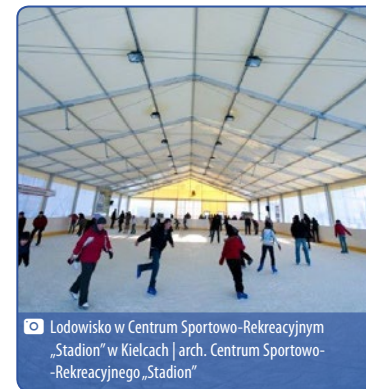
🕒 Trasa dostępna w godzinach pracy ośrodka narciarskiego (zob. s. 48)

📍 Trasy biegowe znajdują się obok ośrodka narciarskiego, usytuowanego ok. 15 km na wschód od Kielce, ponad drogą przez wieś Niestachów. Można tu dojechać zarówno od szosy krajowej nr 74, jak i od szosy z Kielce do Staszowa (DW 764).

przygotowaną dla amatorów biegów narciarskich – ośrodek dysponuje ratrakiem ze specjalną nakładką do wytaczania torów jazdy dla stylu klasycznego.

Lodowiska

Zimowa aura sprzyja nie tylko szusowaniu na nartach. By pojeździć na łyżwach, nie trzeba nawet śniegu, wystarczy odpowiednia lodowa tafła. Dla własnego bezpieczeństwa nie warto jednak ślizgać się na zamrożonych akwenach, lepiej skorzystać ze specjalnie przygotowanych, sztucznych lodowisk. W Świętokrzyskiem co roku, w różnych miejscowościach, udostępniane są mniejsze i większe sztuczne lodowiska na wolnym powietrzu, przy wielu z nich funkcjonują także wypożyczalnie łyżew. Aby można je było uruchomić, konieczna jest oczywiście odpowiednio niska temperatura. Niestety, łagodne zimy w ostatnich latach sprawiają, że sezon łyżwiarski na otwartych lodowiskach jest krótki. Znacznie dłuższej trwa on natomiast na obiektach krytych. W regionie można poślizgać się na trzech zadaszonych lodowiskach.

📍 Lodowisko w Centrum Sportowo-Rekreacyjnym „Stadion” w Kielcach | arch. Centrum Sportowo-Rekreacyjnego „Stadion”

Kielce – lodowisko w Centrum Sportowo-Rekreacyjnym „Stadion”

Kryte lodowisko obok wyciągów narciarskich na górze Pierścienica ma powierzchnię 600 m². Znajduje się ono pod specjalnym dachem namiotowym, dzięki czemu może funkcjonować nawet przy niewysokiej dodatniej temperaturze. Lodowa tafła jest regenerowana kilka razy dziennie, by jazda była komfortowa

Centrum Sportowo-Rekreacyjne „Stadion”

zob. s. 43

🕒 W sezonie zimowym pn.–pt. 14.00–21.30, sb.–nd. i święta 10.00–21.30; co 1,5 godz. przerwa (30 min) na regenerację lodu.

Kielce – lodowisko MOSiR

Na terenie odkrytej letniej pływalni w Kielcach co roku zimą uruchamiane jest lodowisko o powierzchni aż 1000 m². Popularne wśród

📍 Lodowisko MOSiR w Kielcach | arch. MOSiR w Kielcach

Lodowisko MOSiR w Kielcach

ul. Szczecińska 1, 25-341 Kielce, tel.: +48 41 3440712,
www.mosir.kielce.pl

🕒 W sezonie zimowym codz. 10.00–20.00.

mieszkańców miasta, oferuje doskonale warunki do jazdy na łyżwach, o ile utrzymuje się ujemna temperatura. W wybranych godzinach uczniowie oraz studenci mogą ślizgać się za darmo.

Skarżysko-Kamienna – Lodowisko im. M. Filipowskiego

Okazałe lodowisko w nowoczesnej, częściowo otwartej hali znajduje się w Skarżysku-Kamiennej. Obiekt z trybunami dla blisko 300 osób i z taflą o powierzchni aż 1820 m² jest przystosowany do rozgrywania meczów hokejowych oraz do zawodów łyżwiarstwa szybkiego na krótkim torze. Oczywiście można tu ślizgać się także rekreacyjnie, nawet jeśli nie dysponuje się własnym sprzętem – przy

lodowisku funkcjonuje wypożyczalnia łyżew. Można również wziąć udział w rozgrywkach hokejowych organizowanych w sezonie, trzeba jednak dysponować własnym kijem.

Lodowisko im. M. Filipowskiego

ul. Sienkiewicza 34, 26-110 Skarżysko-Kamienna,
tel.: +48 41 2771441, +48 506122791,
www.mcsir.skarzysko.pl

🕒 W sezonie zimowym pn. 9.15–22.00, wt.–nd. 8.00–22.00, przerwy na regenerację lodu (30 min) o 11.30, 14.15 i 17.15.

📍 Lodowisko Skarżysko-Kamienna | arch. Lodowiska im. M. Filipowskiego

6

turistyka konna

Malownicze krajobrazy świętokrzyskie zachęcają do wycieczek – także konnych – a bogate tradycje regionu obejmują również hodowlę koni. Wystarczy wspomnieć choćby jedną z najszlachetniejszych w świecie stadnin koni czystej krwi arabskiej w Michałowie! Hodowcy szcżą się również miejscową rasą koni szlachetnych, czyli końmi małopolskimi, znanymi z odporności na choroby i długowieczności. Współcześnie w świętokrzyskich stadninach można zobaczyć też konie innych ras, m.in. hucule i kuce szetlandzkie.

Kto chciałby rozpocząć przygodę z jazdą konną czy doskonalić swe umiejętności jeździeckie, na pewno znajdzie odpowiednie miejsce, bo stadnin i ośrodków jazdy konnej jest w regionie naprawdę wiele. Można wziąć udział w indywidualnych kursach lub specjalnych obozach jeździeckich, także dla dzieci. Część stadnin organizuje również jedno- i wielodniowe wyprawy konne – czy to u podnóży Gór Świętokrzyskich, czy pośród przepastnych lasów Puszczy Świętokrzyskiej, czy wreszcie pośród rozległych pól i łąk Ponidzia.

W rozdziale przedstawiono wybrane ośrodki jazdy konnej i stadniny. W wielu z nich można znaleźć miejsca noclegowe, a także przyjechać do nich z własnym wierzchowcem.

📷 Nauka skoków przez przeszkody | arch. Ośrodka Jazdy Konnej „Kraina Koni”

📷 Mała amazonka | arch. Ośrodka Jazdy Konnej „Kraina Koni”

Bałtów – Kraina Koni

Ośrodek jazdy konnej jest częścią wielkiego kompleksu rekreacyjnego w Bałtowie. Malowniczo usytuowany w pełnej zieleni, głębokiej dolinie Kamiennej, obok jej starorzecza, sąsiaduje z Jura Parkiem Bałtów i ośrodkiem narciarskim Szwajcaria Bałtowska.

To doskonałe miejsce dla osób, które jeszcze nie miały kontaktu z końmi – można się tu oswoić ze zwierzętami podczas zwiedzania stadniny. Oprócz nauki jazdy i zajęć doskonalących umiejętności jeździeckie (na parkurze i w terenie) Kraina Koni oferuje też przejażdżki bryczką lub wozem po okolicy, a także organizuje trzydniowe rajdy konne. Na miejscu działa hotel dla koni.

Ośrodek Jazdy Konnej „Kraina Koni”

27-423 Bałtów 8a, tel.: +48 691742474,
www.kraina-koni.pl

Borków – Ośrodek Jazdy Konnej „Amazonka”

Zaraz obok otoczonego lasami, popularnego zalewu w Borkowie znajduje się stadnina Amazonka. Ośrodek dysponuje 13-hektarowym terenem z trzema wybiegami, maneżem i krytą ujeżdżalnią. Co roku organizowane są tu ogólnopolskie zawody w skokach przez przeszkody oraz w ujeżdżaniu. Ośrodek oferuje kursy jeździeckie dla początkujących i bardziej zaawansowanych, a latem organizuje „Wakacje w siodle”. Przy stadninie działa restauracja, na gości czekają też miejsca noclegowe, a pobliskie tereny leśne są wymarzone miejscem na konne wycieczki i rajdy.

Ośrodek Jazdy Konnej „Amazonka”

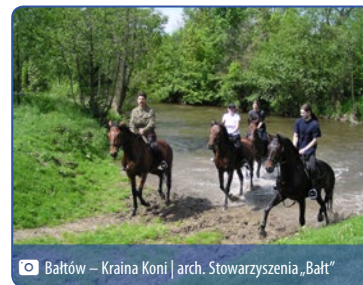
Borków 68, 26-021 Daleszyce, tel.: +48 47 3171992 (recepca), 608315567, www.konie.amazonka-borkow.pl

Brzezinki – Świętokrzyski Klub Jazdy Konnej

Usytuowany w szerokiej dolinie u stóp Pasma Masłowskiego ośrodek w Brzezince prowadzony jest przez Monikę i Krzysztofa Sarapatów. Pani Monika ma duże doświadczenie w ujeżdżaniu, a pan Krzysztof jest

📷 W siodle | arch. Świętokrzyskiego Klubu Jazdy Konnej

📷 Bałtów – Kraina Koni | arch. Stowarzyszenia „Bałt”

instruktorem i trenerem koni oraz zawodnikiem w skokach przez przeszkody. Wspólnie organizują sportowe kursy jeździeckie i trening koni na każdym poziomie zaawansowania w skokach przez przeszkody i ujeżdżaniu. Można przyjechać tu również na jazdy rekreacyjne i przejażdżki konne po okolicach. Ośrodek zajmuje się też organizacją obozów jeździeckich dla młodzieży.

Świętokrzyski Klub Jazdy Konnej

Brzezinki 52, 26-001 Masłów, tel.: +48 608299110,
www.brzezinki.com.pl

Jęgrzna – Stadnina Koni Huculskich „Stara Leśniczówka”

Konie huculskie są niewielkie, lecz bardzo silne i odporne, doskonale radzą sobie w trudnym terenie, nawet w górach. Znane są przy tym ze swej łagodności i inteligencji. Uwielbiają je amatorzy rajdów terenowych i konnej turystyki górskiej, ale hucule wspaniale sprawdzają się też jako konie do nauki podstaw jeździectwa dla dzieci. Wszystkie ich atuty wykorzystuje stadnina w Jęgrznej, blisko lasów Pasma Klonowskiego. Ośrodek ma w ofercie naukę jazdy, kursy indywidualne dla zaawansowanych, jazdy terenowe

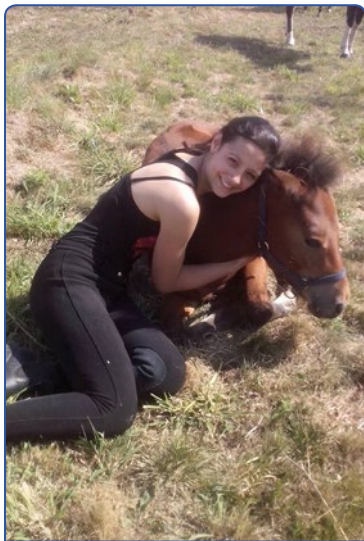
Stadnina Koni Huculskich „Stara Leśniczówka”

Jęgrzna 41, 26-140 Łączna, tel.: +48 510032434,
www.huculy.wordpress.com

i rajdy konne, spacery bryczką, a także krótkie przejażdżki dla najmłodszych na łagodnych konikach. Na miejscu można przenocować w drewnianym domku gościnnym.

Kielce – Ośrodek Jeździecki „Stangret”

Ośrodek działający w pobliżu lasów na stokach Pierścienicy znany jest z długiej tradycji treningu koni i jeźdźców. Miejscowa

📷 Jak tu nie kochać huculów? | arch. Stadniny Koni Huculskich „Stara Leśniczówka”

📷 Pierwsze próby w siodle | arch. Stadniny Koni Huculskich „Stara Leśniczówka”

szkółka oferuje zajęcia dla dzieci i dorosłych, a doświadczeni jeźdźcy mogą wyjechać na spacer po malowniczych okolicach Kielc. Kto chciałby spróbować swych sił w jeździe sportowej, może tu liczyć na pomoc instruktorów. Ośrodek organizuje także treningi dla koni, przede wszystkim w skokach przez przeszkody, ale i w podstawach ujeżdżalnia. W pobliżu działa restauracja.

Ośrodek Jeździecki „Stangret”

ul. Artylerzystów 2, 25-045 Kielce, tel.: +48 884867331 (nauka jazdy konnej, rekreacja), 600501700 (jazda konna i treningi sportowe), 668181080 (treningi koni), www.osrodek.stangret-kielce.pl

Kielce – Ośrodek Rekreacji i Hipoterapii „MAAG”

Atrakcyjne położenie ośrodka u stóp góry Telegraf (408 m n.p.m.) sprawia, że jest on doskonałą bazą do konnych wycieczek i rajdów. Amatorzy jeździectwa – także ci najmłodszy – mogą tu pod okiem instruktorów uczyć się jazdy i doskonalić swoje umiejętności, a do ich dyspozycji są zarówno konie sportowe, jak i rekreacyjne. Co roku organizowane są tutaj cieszące się popularnością letnie kursy jeździeckie „Wakacje Konne”. Ponadto ośrodek zajmuje się hipoterapią i dogoterapią.

Ośrodek Rekreacji i Hipoterapii „MAAG”

ul. Ściegiennego 207, 25-116 Kielce,
tel.: +48 41 3489183, 601471323 (właściciel Andrzej Wojciechowski), www.maagkielce.pl.

Kurozwęki – Stadnina Koni Kurozwęki

Stadnina w Kurozwękach szczyti się kilkusetletnią tradycją hodowli koni, przede wszystkim arabów. Te wyjątkowej urody zwierzęta są inteligentne i przyjaźnie nastawione do człowieka, dlatego od wieków cieszą się wyjątkowym szacunkiem wszystkich jeźdźców. W Kurozwękach można rozpocząć naukę jazdy na tych wspaniałych koniach lub doskonalić nabyte wcześniej umiejętności – także podczas wycieczek po okolicach. Kto

Stadnina Koni Kurozwęki sp. z o.o.

ul. Kościelna 12, Kurozwęki, 28-200 Staszów,
tel.: +48 15 8667279, www.stadninakoni.com.

📷 Jazda konna w Kurozwękach | arch. UMWS

nie umie jeździć konno, może zwiedzić stadninę i wybrać się na przejażdżkę bryczką. W pobliskim zabytkowym pałacu oferowane są luksusowe noclegi. Atrakcją miejscowości są też: jezdnia w Polsce stado bizonów amerykańskich oraz przygotowywany co roku labirynt w polu kukurydzy. W Kurozwękach działa również pensjonat dla koni.

Sandomierz – Sandomierski Ośrodek Kawaleryjski

Każdy, kto widział turnieje rycerskie i rekonstrukcje historyczne, na pewno zachwycił się imponującymi historycznymi ubiorami, uzbrojeniem, a przede wszystkim wierzchowcami niosącymi na swych grzbietach husarzy, ułanów lub średniowiecznych

Sandomierski Ośrodek Kawaleryjski

Magda i Andrzej Bury, Rzeczycza Mokra 110, 27-600 Sandomierz, tel.: +48 606699801, kawaleria-sandomierz.pl

📹 Sandomierski Ośrodek Kawaleryjski | Sylwia Skuta

wojowników. Organizacja inscenizacji historycznych i pokazów kawaleryjskich oraz kultywowanie tradycji polskiej jazdy to główna część działalności Sandomierskiego Ośrodka Kawaleryjskiego z Rzeczycy Mokrej

pod Sandomierzem. Można jednak zgłosić się tu również na kursy jazdy konnej lub skorzystać z noclegu w stylowym dworku. Na miejscu prowadzony jest też pensjonat dla koni.

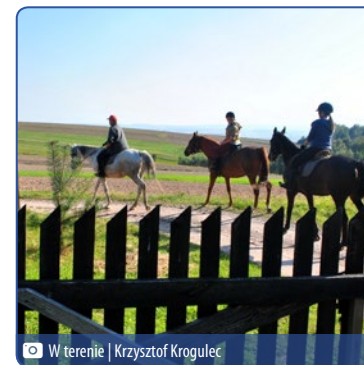
📹 Amazonki w Sobkowie | arch. Zamku Rycerskiego w Sobkowie

Sobków – Zamek Rycerski w Sobkowie

Malowniczo położony wśród nadnidziańskich łąk zamek w Sobkowie – zwany również fortalicją sobkowską – to miejsce niezwykle, przyciągające atmosferą dawnej szlacheckiej siedziby. Nie mogło więc zabraknąć tu koni! Przy zamku jest stajnia oraz obszerny teren z maneżem, gdzie zarówno dorośli, jak i dzieci mogą uczyć się jazdy konnej. Dla bardziej zaawansowanych przygotowano wypady w teren i lekcje skoków przez przeszkody, a dla prawdziwych pasjonatów – jednodniowy rajd konny do zamku w Chęcinach i z powrotem. Podczas wakacji w Sobkowie organizowane są 5-dniowe kursy jazdy konnej. Poza tym czeka tu na gości wiele innych atrakcji, takich jak przejażdżki bryczką, zimowe kuligi, rejsy po Nidzie, stylowa restauracja i nocleg w zamkowych wnętrzach.

Zamek Rycerski w Sobkowie

ul. Sobka 15, 28-305 Sobków, tel.: +48 41 3871136, 509301601, www.zameksobkow.eu.

📹 W terenie | Krzysztof Krogulec

Starachowice – Stajnia pod Dębem

Na obrzeżach Starachowic, w sąsiedztwie popularnego kąpieliska na zalewie Lubianka, znajduje się gospodarstwo agroturystyczne Stajnia pod Dębem. Można tu wypoczywać, jednocześnie ucząc się jazdy konnej od podstaw – na terenie gospodarstwa i w krytej ujeżdżalni.

Bardziej zaawansowani mogą liczyć na wycieczki konne po terenie Sieradowickiego Parku Krajobrazowego. Na gości czekają także inne atrakcje, m.in. minizoo z różnymi ptakami oraz kozami czy możliwość wynajęcia powozu. Gospodarstwo zajmuje się też organizacją imprez okolicznościowych, a zimą – kuligów. Można tu przyjechać z własnym wierzchowcem.

Gospodarstwo agroturystyczne „Stajnia pod Dębem”

ul. Podlesie 78, 27-200 Starachowice, tel.: +48 41 2731588, 607031611 (jazda konna, wynajem powozu), www.stajniapoddebem.pl.

Stary Grzybów – Rancho „Ogniste Podkowy”

Położone w uroczej, małej wsi koło Stąporkowa, wśród rozległych lasów nad rzeką Czarną, gospodarstwo

Gospodarstwo agroturystyczne – Rancho „Ogniste Podkowy”

Stary Grzybów 14, 26-220 Stąporków, tel.: +48 41 3742214, 601455293, www.ognistepodkowy.pl.

W drodze | arch. Zamku Rycerskiego w Sobkowie

Gospodarstwo agroturystyczne „U Cypisa”

Zdzisław Szczepanek, Zagórzany 40, 28-131 Solec-Zdrój,
tel.: +48 41 3771382, 604185114, 694808023 (jazda
konna), www.ucypisa.pl.

agroturystyczne państwa Świtoniów zapewnią idealne warunki do wypoczynku na łonie przyrody. Najlepiej chłonąć atmosferę okolicy podczas organizowanych tu wycieczek jednodniowych i dłuższych rajdów czy weekendów jeździeckich. Na ranchu można również uczyć się jazdy konnej – w ujeżdżalni i podczas krótkich wypadów w teren. Mile widziani są także goście z własnymi końmi.

Zagórzany – Stadnina Koni Rasy Małopolskiej „U Cypisa”

W gospodarstwie agroturystycznym „U Cypisa” w Zagórzanych koło Solca-Zdroju można poznać zalety koni rasy małopolskiej. Przez stulecia wykorzystywane do ciężkiej pracy i w transporcie, dziś doskonale sprawdzają się jako wierzchowce rekreacyjne, a nawet sportowe. Konie z tutejszej stadniny lub w niej trenowane zdobywały liczne nagrody na zawodach jeździeckich. Do Zagórzan można przyjechać zarówno na naukę jazdy (jazda na lonży, indywidualne lekcje z instruktorem), jak i na dłuższe konne wycieczki. Na gości czeka wiele atrakcji i wygodne pokoje.

sparty lotnicze

7

Malownicze góry i rozległe lasy, złoto-zielone pola i pełne zabytków miasta, sielankowe wsie oraz wijące się pośród łąk i zagajników błękitne rzeki – różnorodność świętokrzyskiego krajobrazu zadziwia, szczególnie gdy oglądana jest z lotu ptaka. By wzbić się w powietrze i spojrzeć na region z góry, oczywiście nie trzeba być ptakiem. W Świętokrzyskiem znajdują się dwa lotniska sportowe, przy których działają aerokluby popularyzujące sporty lotnicze. To do nich trzeba się skierować, chcąc zakosztować rozkoszy latania.

Dzięki aeroklubom można nie tylko zdobyć licencję pilota samolotów turystycznych, ale też spróbować swych sił w szybownictwie. Ten niezwykle sport pozwala wzbić się w powietrze dzięki sile samolotu holującego, jednak później leci się już swobodnie, korzystając z prądów powietrznych i wsłuchując się jedynie w pęd wiatru wokół szybowca – ciszy nie zakłóca bowiem huk silnika.

Samolot turystyczny | Joanna Gorlach

Naprawdę dużej odwagi wymaga skok na spadochronie. Aerokluby organizują szkolenia spadochronowe, mogą także zorganizować skoki w tandemie z instruktorem. Choć nie jest to tania przyjemność, jednak wymaga zdecydowanie mniejszych nakładów finansowych niż loty szybowcem czy samolotem turystycznym – zaś emocje, jakie zapewnia, trudno opisać!

Świętokrzyskie z lotu ptaka | Jakub Jacobson

Aeroklub Kielce | arch. UMWS

W regionie świętokrzyskim można uprawiać również paralotniarstwo oraz motoparalotniarstwo. Wznosząca się w Paśmie Masłowskim góra Klonówka, choć niewysoka (473 m n.p.m.), dzięki korzystnemu układowi prądów powietrznych, jakie tworzą się ponad jej zboczami, jest jednym z popularniejszych wśród paralotniarzy miejsc w Polsce. Korzystne wiatry często wieją także na Garbie Pińczowskim.

Aeroklub organizuje szkolenia dla wszystkich zainteresowanych sportami lotniczymi. Umożliwiają one uzyskanie m.in. licencji pilota samolotów turystycznych, w tym uprawnień do lotów nocnych. Oferowane są tu też szkolenia szybowcowe, a co roku od kwietnia do września również kursy spadochronowe. Możliwe jest także wykonywanie bez szkolenia skoków tandemowych z instruktorem.

Masłów – Aeroklub Kielecki

Blisko 10 km od centrum Kielc, na szerokich polach obok wsi Masłów, u stóp góry Klonówka znajduje się lotnisko sportowe Aeroklubu Kieleckiego. Taka lokalizacja sprawia, że można stąd łatwo wzlecieć ponad miasto lub skierować się ku najwyższym grzbiecom Gór Świętokrzyskich. Lotnisko w Masłowie ma asfaltowy pas startowy, a także trawiaste pole startowe.

Motolotnia | arch. Ośrodka Szkolenia Lotniczego Bravo-Delta

Aeroklub Kielecki

ul. Jana Pawła II 9, 26-001 Masłów, tel.: +48 41 3110706,
www.aeroklub.kielce.pl

Pińczów – Aeroklub Regionalny w Pińczowie

Pińczowski aeroklub posiada niewielkie trawiane lądowisko, znajdujące się tuż obok centrum miasteczka, na łąkach nad Nidą. Mogą z niego korzystać motolotnie, niewielkie samoloty turystyczne, wiatrakowce. Lądowisko wyposażone jest w wyciągarkę, dzięki czemu ponad rozlewiskami Nidy można polatać również na paralotni.

Aeroklub Regionalny w Pińczowie

ul. Legionistów 26a, 28-400 Pińczów,
tel.: +48 668409128, www.arwp.pl

Pińczów – Ośrodek Szkolenia Lotniczego Bravo-Delta

Ośrodek prowadzi działalność szkoleniową, korzystając z lądowiska Aeroklubu Regionalnego w Pińczowie, a w razie potrzeby także z innych lądowisk. Szkolenia motolotniowe prowadzi instruktor lotniowy i motolotniowy Grzegorz Cedro. Dzięki temu można liczyć na profesjonalne przygotowanie do lotów nad malowniczymi zakątkami Poniżnia w okolicy Pińczowa.

Ośrodek Szkolenia Lotniczego Bravo-Delta

Grzegorz Cedro, tel.: +48 603657186,
www.motolotniarstwo.net

Paralotniarz | arch. ROTWS

Strawczyn – Polatajmy.com

By wzbić się w powietrze, oglądając krajobraz świętokrzyskie z lotu ptaka, nie potrzeba długotrwałych i kosztownych szkoleń. Wystarczy zgłosić się do znakomitego pilota sportowego Marcina Bernata. Przez cały rok, przy dobrej pogodzie, można z nim poszybować w tandemie na paralotni lub motoparalotni.

W okolicy Kielc startuje się z lotniska w Masłowie lub z pól pod Strawczynem, ale po zebraniu większej grupy chętnych można zacząć podniebną przygodę także w innych miejscach. Pilot oferuje również naukę latania na paralotniach i motoparalotniach.

Polatajmy.com

Marcin Bernat, Korczyn 21a, 26-067 Strawczyn,
tel.: +48 600348996, www.polatajmy.com

ścianki wspinaczkowe

Świętokrzyskie krajobrazy urozmaicone są licznymi skałami, urwiskami, odkrywkami i kamieniołomami. Dzięki temu region jest rajem dla miłośników wspinaczki skałkowej w pięknej scenerii dzikiej przyrody. W wielu miejscowościach można również wspiąć się na specjalnie przygotowanych, sztucznych ściankach.

Wspinaczka skałkowa i bouldering

Urwiska skalne i odsłonięcia skał w licznych wyrobiskach kamieniołomów to miejsca, które chętnie odwiedzają amatorzy wspinaczki skałkowej. Mogą tam rozkoszować się sportowymi zmaganiem, ciesząc się jednocześnie bliskością natury – jednak w taki sposób, by nie naruszać jej chrucej równowagi.

📍 Stokówka | Joanna Gorlach

📍 Zimowa wspinaczka na Kadzielni w Kielcach | Krzysztof Krogulec

Wybierając miejsce do wspinania, nie można zapominać o ograniczeniach prawnych – znaczna część świętokrzyskich skał znajduje się na terenie rezerwatów lub jest objęta ochroną jako pomniki przyrody. To oznacza, że wspinaczka na nich jest zabroniona!

Spośród miejsc popularnych wśród wspinaczy można polecić **kielecką Kadzielnę**. Dawne wyrobisko wapieni górnodewońskich, usytuowane blisko centrum miasta, dziś służy jako teren rekreacyjny dla mieszkańców stolicy województwa. Jest tu sześć wapiennych urwisk, na których wytyczono drogi o długości 6–15 m i maksymalnej trudności VI.5. Trzeba zachować ostrożność, bo wapień jest silnie splekany i bardzo kruchy. Nie można też zapomnieć, że na Skałce Geologów obowiązuje zakaz wspinaczki!

📍 Skałka Nihilistów w Podgrodziu | Joanna Gorlach

Drugie znane miejsce to **kamieniołom Stokówka** koło wsi Skiby, na północny zachód od Chęciny. Wzgórze z kamieniołomem jest częścią Pasma Zelejewskiego. Wspinaczkę można się tu na ośmiu opisanych skałach kalcytowych, na których wytyczono przeszło 70 dróg. Ich długość waha się między 6 a 18 m, zaś skala trudności od III do VI.5.

W okolicach **Bałtowa**, na stokach doliny rzeki Kamiennej wyrastają niewielkie skałki wapienne, zwane Siekaczami. To najdalej na północ wysunięte miejsce w Polsce, gdzie można wspiąć się na naturalnej skale! Jest tu sześć dróg o trudności V–VI.1 z przygotowanymi punktami do asekuracji. To doskonałe stanowisko do nauki wspinania, tym bardziej że w tutejszym chropowatym wapieniu łatwo o dobre chwytaki.

Znacznie większe wyzwanie niż Siekacze stanowi Skałka Nihilistów w **Podgrodziu**, na północ od Ćmielowa. To 17-metrowy wapienny ostaniec w zbozcu doliny Kamiennej. Wytyczone na nim drogi są trudniejsze, zdecydowanie nie dla początkujących (V–VI.2).

W Świętokrzyskie warto przyjechać także zimą – wówczas można spróbować **wspinaczki lodowej**. Gdy tylko temperatura wystarczająco spadnie, Świętokrzyski Klub Alpinistyczny przygotowuje na jednej ze ścian Kadzielni potężny lodospad o wysokości nawet 33 m i szerokości 40 m. By powstała taka bajeczna ściana lodu, trzeba wylać przeszło 5000 l wody!

Po więcej informacji na temat zasad i możliwości wspinaczki w regionie najlepiej zgłosić się do Świętokrzyskiego Klubu Alpinistycznego.

Świętokrzyski Klub Alpinistyczny

ul. Zbożowa 4, 25-416 Kielce, tel.: +48 660545466
(prezes Przemysław Klentak), www.ska.org.pl.

Sztuczne ścianki wspinaczkowe

W wielu miejscach w całym województwie można korzystać ze sztucznych ścianek wspinaczkowych. Większość z nich jest dostępna przez cały rok, bo znajdują się w halach sportowych i innych zadaszonych obiektach.

Bilcza – Exodus Club

W podkielekiej Bilczy, w kompleksie rekreacyjno-sportowym Exodus Club znajduje się ścianka do wspinaczki z liną o wysokości 6,5 m, z ośmioma stanowiskami asekuracyjnymi; dodatkowo umieszczono na niej sześć

📍 Exodus Club w Bilczy | arch. Exodus Club

Exodus Club

ul. Marmurowa 62, 26-026 Bilcza, tel.: +48 535266141 (ścianka wspinaczkowa), 535266140 (klub), www.exodusclub.pl

🕒 pn.–czw. 14.00–21.00, pt.–sb. 14.00–22.00, nd. 12.00–20.00.

paneli ze strefą *up&climb*. Obok usytuowano ściankę boulderową (3,5 m wysokości, pionry i przewieszenia różnego stopnia) oraz 4-metrowy most linowy ze zjazdem tyrolką (10,5 m długości), a także dodatkowe trenażery ogólnorozwojowe. Na miejscu można wypożyczyć cały sprzęt, a także skorzystać z opieki instruktorów wspinaczki.

Borków – Afor Adventure Park

Na terenie Ośrodka Szkoleniowo-Wypoczynkowego „Afor” funkcjonuje Afor Adventure Park. Jedną z jego atrakcji jest ścianka wspinaczkowa o wysokości 6,5 m i szerokości 5 m z 60 chwytami wspinaczkowymi. Można z niej korzystać również pod okiem instruktora.

Afor Adventure Park

Borków 64, 26-021 Daleszyce, tel.: +48 41 3171171, 695280051, www.aforadventure.pl

🕒 wt.–pt. 11.00–20.00, sb.–nd. 10.00–21.00

Kielce – ścianka boulderowa Świętokrzyskiego Klubu Alpinistycznego

Klubowa boulderownia jest z zasady dostępna jedynie dla członków Klubu. Pozostałe osoby mogą z niej skorzystać tylko

Świętokrzyski Klub Alpinistyczny

zob. s. 67.

dwukrotnie, potem należy zapisać się do ŚKA. Osoby niezrzeszone muszą wspinąć się pod opieką instruktora, dlatego niezbędne jest wcześniejsze uzgodnienie terminu.

Sandomierz – ścianka wspinaczkowa w Centrum Rekreacji

W wydzielonej sali w Centrum Rekreacji sandomierskiego MOSiR znajduje się niewielka ścianka wspinaczkowa,

📍 Ścianka wspinaczkowa Afor Adventure Park w Borkowie | arch. Afor Adventure Park

Centrum Rekreacji MOSiR w Sandomierzu

ul. Portowa 24, 27-600 Sandomierz, tel.: +48 15 6445228, www.mosir.sandomierz.pl

🕒 otwarte: pn.–sb. 11.00–19.00.

przeznaczona dla osób początkujących. Ścianka składa się z trzech stref dróg pionowych i dostosowana jest do wspinaczki z liną na tzw. wędkę. Na miejscu nie ma instruktora, należy też mieć własny sprzęt. Ze ścianki można korzystać w godzinach otwarcia obiektu, o ile nie koliduje to z zajęciami organizowanym w Centrum.

📍 Ścianka boulderowa Świętokrzyskiego Klubu Alpinistycznego w Kielcach | Joanna Gorlach

Skarżysko-Kamienna – ścianka wspinaczkowa Miejskiego Centrum Sportu i Rekreacji

Sztuczna ścianka wspinaczkowa w hali sportowej w Skarżysku-Kamiennej jest dostępna dla osób posiadających uprawnienia wspinaczkowe. Kto ich nie ma, powinien umówić się telefonicznie z instruktorem, dostępnym w wybrane dni tygodnia.

Ścianka ma wysokość 6 m przy 8 m szerokości, przygotowano na niej trzy drogi wspinaczkowe. Korzystanie z niej jest możliwe w godzinach otwarcia hali sportowej, o ile nie odbywają się tam inne, kolidujące ze wspinaczką zajęcia.

Hala Sportowa MCSiR w Skarżysku-Kamiennej

ul. Sienkiewicza 34, 26-110 Skarżysko-Kamienna,
tel.: +48 41 2539450, 508216980 (instruktor),
www.mcsir.skarzysko.pl

Staszów – ścianka wspinaczkowa w Powiatowym Centrum Sportowym

W hali sportowej w Staszowie przygotowano nowoczesną ściankę wspinaczkową, która oprócz paneli płaskich ma fragment imitujący kształt i fakturę prawdziwej skały. Maksymalna wysokość ścianki to 12 m przy 11 m szerokości. Umieszczono na niej osiem stanowisk do asekuracji. Na miejscu nie ma instruktora wspinaczki, można jednak wypożyczyć uprząże i sprzęt asekuracyjny. Czas korzystania ze ścianki lepiej wcześniej uzgodnić telefonicznie, by nie trafić na inne zajęcia organizowane w hali.

Powiatowe Centrum Sportowe w Staszowie

ul. Ogłędowska 6, 28-200 Staszów, tel.: +48 15 8130050,
www.pcs-staszow.pl

🕒 codz. 6.00–22.00, w dniach nauki szkolnej w godz. 8.00–15.00 dostępność ograniczona ze względu na zajęcia szkolne.

📷 Pierwsze kroki na ściance | arch. MCSiR w Skarżysku-Kamiennej

9

mocne wrażenia

Parki linowe

Parki linowe zapewniają emocjonującą rozrywkę, a przy tym są dostępne niemal dla wszystkich, nawet dla kilkuletnich dzieci! Trasy często rozpinane są na terenach leśnych, między drzewami. Przemierzając je śmiałkowie mają do dyspozycji specjalistyczny sprzęt do asekuracji, a nad ich bezpieczeństwem czuwają instruktorzy.

Kielce – Kielecki Park Linowy

Pięć rozpiętych między drzewami tras o zróżnicowanym stopniu trudności przygotowano z myślą o dzieciach, młodzieży i dorosłych. Najłatwiejsza jest przeznaczona dla maluchów, nawet 2-letnich. Do pokonania trudniejszych niezbędny jest sprzęt do asekuracji, wypożyczany na miejscu.

📍 Kielecki Park Linowy | arch. Kieleckiego Parku Linowego

📍 Kielecki Park Linowy | arch. Kieleckiego Parku Linowego

Najbardziej skomplikowana trasa – czerwona – została rozpięta na wysokości aż 8 m nad ziemią.

Kielecki Park Linowy

ul. Szczepaniaka 40, 25-118 Kielce (naprzeciwko hotelu Leśny Dwór), tel.: +48 739202722, www.parklinowykielce.pl

🕒 od 10.00 do zmierzchu, tylko przy dobrej pogodzie.

Bałtów – Park Linowy „Skarbka”

W dawnym kamieniołomie znajduje się jeden z największych parków linowych w Polsce (35 tys. m²). Jest tu kilkanaście tras o różnym poziomie trudności i łącznej długości przeszło 2,5 km. Urozmaicono je przeszkodami, takimi jak ścianka wspinaczkowa, powietrzna deskorolka, ruchome pomosty czy tyrolka.

Park Linowy „Skarbka”

Skarbka 49a, 27-423 Bałtów, tel.: +48 605064689, www.parklinowyskarbka.pl

🕒 pn.–czw. 12.00–19.00, pt. 12.00–20.00, sb.–nd. 11.00–20.00

📍 W Parku Linowym „Skarbka” | arch. Parku Linowego „Skarbka”

Borków – Afor Adventure Park

Przy Ośrodku Szkoleniowo-Wypoczynkowym „Afor” można wspinać się na trzech trasach niewielkiego parku linowego. Najłatwiejszą, o nazwie „Mały Odkrywca”, przygotowano dla dzieci poniżej 10 r. Na młodzieży i dorosłych czeka „Leśna Przygoda”, a na doświadczonych i naprawdę odważnych – „Adrenalina”. Na miejscu warto spróbować swych sił także w paintballu (zob. s. 75) oraz na ścianie wspinaczkowej (zob. s. 68).

Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy „Afor”

Borków 64, 26-021 Daleszyce, tel.: +48 41 3171171, www.aforadventure.pl

🕒 poł. V–IX, pt.–nd. 10.00–20.00.

Krajno-Zagórze – Sabat Krajno

Przy parku rozrywki i stacji narciarskiej w Krajnie-Zagórze (zob. s. 47) znajduje się park linowy, w którym trasy rozpięte są w całości na palach. Z myślą o najmłodszych, już 3-letnich dzieciach, przygotowano

📍 W Parku Linowym Sabat Krajno | arch. Sabat Krajno

nadziemne przejście niewymagające upręży. Na starszych czeka kilka tras o różnym stopniu trudności, m.in. tyrolkowa z serią zjazdów o długości nawet 110 m.

Sabat Krajno

zob. s. 47.

Ostrowiec Świętokrzyski – park linowy w Ośrodku Wypoczynkowym „Gutwin”

Na skraju rozległych lasów Puszczy Iłżeckiej rozpięto między drzewami dwie trasy niewielkiego parku linowego. Łatwiejsza, dla dzieci i młodzieży, składa się z 13 etapów, z różnymi przeszkodami i zawieszonymi na drzewach

📷 Park linowy w OW „Gutwin” | arch. MOSiR Ostrowiec Świętokrzyski

Ośrodek Wypoczynkowy „Gutwin”

ul. Gościniec, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski, tel.: +48 785488946, 785167545, www.mosir.ostrowiec.pl

🕒 VI–IX pn.–pt. 10.00–18.00, sb.–nd. i święta 11.00–19.00.

📷 W Parku Linowym „Kamrat” | arch. Parku Linowego „Kamrat”

platformami. Trudniejszą urozmaica 17 przeszkód, m.in. tyrolka, „most birmański” i „skok indiański”.

Sielpia Wielka – Park Linowy „Kamrat”

W lesie, w sąsiedztwie popularnego zaletu w Sielpi Wielkiej, działa park linowy z czterema trasami. Dla dzieci (minimalny wzrost: 110 cm) przygotowano przejście

Park Linowy „Kamrat”

ul. Spacerowa 1, 26-200 Sielpia Wielka, tel.: +48 505653941

🕒 V–VI i IX w sb.–nd. 10.00–19.00, w wakacje codz. 10.00–19.00.

„Kapitan Hak” na wysokości 2,5 m. Młodzież i dorośli mają do dyspozycji trasy „Wyspa Skarbów”, „Czarnobrody” i najtrudniejszą – „Bocianie Gniazdo” z 22 przeszkodami.

Paintball

By przeżyć przygodę z paczką przyjaciół i dostać duży zastrzyk adrenaliny, najlepiej spróbować paintballu. Trudno znaleźć równie emocjonujący, a przy tym dostępny niemal dla wszystkich sport, łączący elementy gry strategicznej, podchodów i manewrów wojskowych. Potrzeba jedynie odpowiedniego sprzętu i drużyny, przyda się także dobrze przygotowany teren.

Kielce – Wytwórnia Wrażeń

Rozgrywki paintballowe w Kielcach i okolicy organizuje m.in. Wytwórnia Wrażeń. Najciekawsze są te na terenie Poligonu Wrażeń, gdzie na graczy czeka „obóz leśny” oraz teren stylizowany na betonowe miasto.

Wytwórnia Wrażeń

ul. Śląska 7, 25-328 Kielce, tel.: +48 41 3613197, 606418915, www.wytworniawrazen.pl

Borków – Afor Adventure Park

W lesie przy Ośrodku Szkoleniowo-Wypoczynkowym „Afor” przygotowano teren do gry w paintball z kilkunastoma

Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy „Afor”

zob. s. 68.

przeszkodami, platformą i wieżą obronną, wrakiem samochodu oraz okopami. Na miejscu można wypożyczyć odpowiedni sprzęt i ubiór.

Burdzów – Paintball Hardcore

Firma specjalizująca się w organizacji rozgrywek paintballowych dysponuje aż trzema dużymi polami do gry – największe, w Burdzowie k. Morawicy, ma przeszło 40 tys. m². Drugie znajduje się w Bocheńcu k. Małogoszcza, a trzecie w Kielcach przy karczmie Cztery Konie.

📷 Paintball w Burdzowie | arch. Paintball Hardcore

Paintball Hardcore

ul. Wichrowa, Burdzów, 26-026 Morawica, tel.: +48 511511714, www.paintballhardcore.pl

Cedzyna – Paintball Marines

W Cedzynie znajduje się rozległe pole paintballowe, przy którym można wypożyczyć sprzęt. Można tu także sfilmować rozgrywkę z powierzchni ziemi oraz z lotu ptaka – dzięki dronom z kamerami.

Paintball Marines

Cedzyna 207, 25-351 Cedzyna, tel.: +48 725396054, www.marinespaintball.pl

Ostrowiec Świętokrzyski – Crazy Monkeys

Z oferty Crazy Monkeys mogą skorzystać zarówno początkujący, jak i doświadczeni gracze. Firma wypożycza również sprzęt do paintballu oraz kombinezony w barwach maskujących, a także pomaga w organizacji imprez integracyjnych dla większych zespołów

Crazy Monkeys
Paintball – Integracja
 tel.: +48 662 183 422, 660 339 337,
 www.paintballostrowiec.pl

Ostrowiec Świętokrzyski – Sketch Paintball Team

Organizacją rozgrywek paintballowych dla dorosłych, a także specjalnej odmiany

📷 Gracz na polu paintballowym | arch. Strefa21

Sketch Paintball Team
 tel.: +48 530 388 733, www.paintball.ostrowiec.pl.

paintballu dla dzieci zajmuje się firma Sketch, która dysponuje również własnymi polami do gry.

Ostrowiec Świętokrzyski – Strefa21

Firma organizuje rozgrywki paintballowe, zapewniając sprzęt, szkółkę uczestników i przygotowując na zamówienie teren w dowolnym miejscu. Dysponuje również własnym polem do gry – w Świrnie k. Ostrowca. W ofercie Strefy21 są też m.in. wyprawy na quadach (zob. s. 77).

Strefa21
 Osiedle Stawki 98, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski,
 tel.: +48 606 212 874, www.strefa21.pl.

Ślasków Mały – Paintball Ślasków

Pole do paintballu w Ślaskowie k. Chmielnika przygotowano z myślą o wszystkich amatorach gier paintballowych wg popularnych scenariuszy. Na miejscu można wypożyczyć sprzęt lub, po uzgodnieniu, korzystać z własnego.

Paintball Ślasków
R. Zgrzebnicki
 Ślasków Mały, 26-020 Chmielnik, tel.: +48 607 413 718,
 www.paintballslaskow.pl.

Off-road – quady, motocross i 4x4

Rozległe tereny o urozmaiconej rzeźbie, jakich nie brakuje w województwie świętokrzyskim, są wręcz wymarzonymi miejscami dla amatorów off-roadu. Jeśli tylko przestrzega się odpowiednich zasad, można spróbować jazdy po bezdrożach i nieutwardzonych drogach samochodami terenowymi, quadami lub na motorach crossowych. Trzeba oczywiście pamiętać, że nie wolno wjeżdżać do rezerwatów i na teren Świętokrzyskiego Parku Narodowego; różne obostrzenia obowiązują również w parkach krajobrazowych i na innych terenach chronionych.

Kielce – Wytwórnia Wrażeń

Kielecka Wytwórnia Wrażeń na życzenie klienta organizuje ekstremalną jazdę off-road samochodami terenowymi 4x4 lub quadami. Istnieje również możliwość wypożyczenia quadów.

📷 Quady w terenie | Krzysztof Pęczalski

Wytwórnia Wrażeń
 zob. s. 75

Ostrowiec Świętokrzyski – Strefa21

Strefa21 organizuje wyprawy quadami i pojazdami buggy po różnego rodzaju terenach, zgodnie z życzeniem klienta; może również przygotować specjalny tor do nauki technik jazdy terenowej.

Strefa21
 zob. s. 76

Komaszyce – MS Motors 4x4

Firma specjalizuje się w organizacji imprez przeprawowo-turystycznych pojazdami terenowymi (quady, samochody).

MS Motors – MS Light & Audio M. Szewczyk

Komaszyce 1b, 26-225 Gowarczów, tel.: +48 604232922,
www.msmotors.pl

MS Motors 4x4 wypożycza również samochody terenowe na imprezy off-roadowe i dysponuje torem do jazdy terenowej.

Kielce – Klub Motorowy PTTK „Na Cztery Koła”

Klub zrzeszający miłośników różnych odmian off-roadu organizuje zloty i rajdy, pomaga w organizacji wypraw off-roadowych po regionie, a nawet w wypożyczeniu samochodu terenowego, zapewniając w razie potrzeby opiekę instruktora.

Klub Motorowy PTTK „Na Cztery Koła”

tel.: +48 602715982 (prezes Mirek Trawiński),
www.naczterykola.pl.

Małe Jodło – baza off-road Camp 4x4

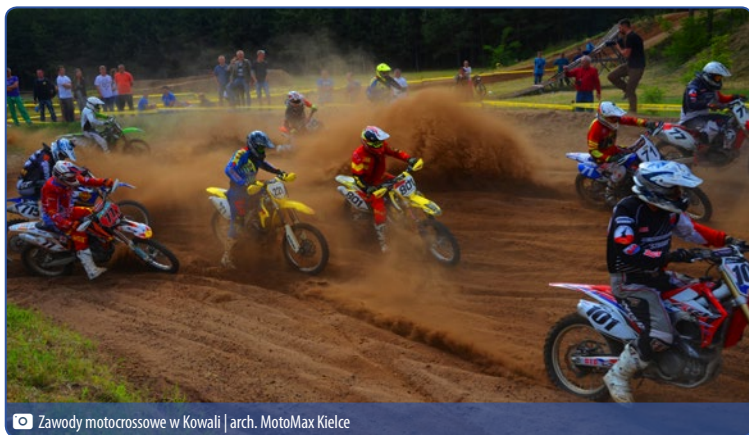
W Małym Jodle można szlifować umiejętności na torze off-roadowym, a także skorzystać z wytyczonych w okolicy tras terenowych. Na terenie bazy odbywa się mnóstwo imprez dla fanów off-roadu.

Camp 4x4

Małe Jodło, tel.: +48 793570979, 793578879,
www.camp4x4.swietokrzyskie.net.pl.

Kowala k. Sitkówki-Nowiny – tor motocrossowy

Ukryty w lesie, między wyrobiskami wielkich kamieniołomów, piaszczysty tor motocrossowy ma 1550 m długości. Organizuje się tu zawody różnej rangi, trenują na nim również profesjonaliści. Po uzgodnieniu z toru można skorzystać także indywidualnie.

Zawody motocrossowe w Kowali | arch. MotoMax Kielce

Trening motocrossowy w Dębskiej Woli | arch. BKM Racing

Tor motocrossowy ŚTM MotoMax w Kowali

siedziba klubu: ul. Parkowa 3/21, 26-052 Sitkówka-Nowiny, tel.: +48 739039539, 608506968,
www.motomaxkielce.pl.

Brzeziński Klub Motocyklowy „Racing”

ul. Chęcińska 325, Brzeziny, 26-026 Morawica,
tel.: +48 668208288, www.facebook.com/bkmracing.

Dębska Wola – tor motocrossowy

Tor w wyrobisku nieczynnego kamieniołomu wapienia Morawica ma 2000 m długości, a dzięki ukształtowaniu terenu trasa jest bardzo urozmaicona. Regularnie odbywają się tu zawody motocrossowe, po uzgodnieniu z toru można skorzystać indywidualnie.

w małe silniki, mkną po torze z dużą prędkością. Karting to sport prawie dla każdego fana motoryzacji, nawet dla dzieci, i to już od 6 r.ż.!

W regionie można ścigać się na torze kartingowym w Kielcach. Ma on asfaltową nawierzchnię i otwarty jest nawet podczas niepogody, ponieważ jego część znajduje się w obszernej hali.

Karting

Wyścigi gokartów są niezwykle emocjonujące! Niewielkie pojazdy, choć wyposażone

F1 Gokart – halowy tor kartingowy

ul. Olszewskiego 30, 25-663 Kielce, tel.: +48 797383710,
www.f1gokart.pl

pn.–pt. 14.00–22.00, sb.–nd. 11.00–22.00,
w wakacje i ferie zimowe codz. 11.00–23.00.

Regionalne Centrum Informacji Turystycznej w Kielcach,

ul. Sienkiewicza 29, 25-007 Kielce, tel.: 41 3480060, www.swietokrzyskie.travel

Punkt Informacji Turystycznej w Białowie,

27-423 Białów 8a, tel.: 41 2641421, www.juraparkbaltow.pl

Punkt Informacji Turystycznej w Bielniech,

ul. Partyzantów 3, 26-004 Bieliny, tel.: 41 2608152, w miesiącach V-X dodatkowy Punkt Informacji Turystycznej funkcjonuje w kasie Osady Średniowiecznej w Hucie Szklanej, Huta Szklana 37, 26-004 Bieliny, tel.: 41 2608152, www.osadasredniowieczna.eu

Punkt Informacji Turystycznej w Bodzentynie,

Rynek Górny 11, 26-010 Bodzentyn, tel.: 693690333, www.it.bodzentyn.pl

Centrum Informacji Turystycznej w Busku-Zdroju,

Buskie Samorządowe Centrum Kultury, al. Mickiewicza 22, 28-100 Busko-Zdrój, tel.: 41 3701022, www.busko.travel

Centrum Informacji Turystycznej i Historycznej Gminy Chęciny „Niemiczówka”,

ul. Małogoska 7, 26-060 Chęciny, tel.: 41 3115829, www.checiny.pl

Punkt Informacji Turystycznej w Chmielniku,

ul. Wspólna 13, 26-020 Chmielnik, tel.: 41 3542412, www.chmielnik.com

Punkt Informacji Turystycznej w Chrobrzu,

ul. Parkowa 14, 28-425 Chrobrze, tel.: 41 3564003, wew. 33, www.palac.chrobrzez.info,

Punkt Informacji Turystycznej w Ciekotach,

Ciekoty 76, 26-001 Masłów, tel.: 41 3112128,

www.szklanydom.maslow.pl

Centrum Informacji Turystycznej w Jędrzejowie,

Muzeum im. Przypkowskich, pl. Kościuski 7-8, 28-300 Jędrzejów, tel.: 41 3865489, www.jedrzejow.travel

Punkt Informacji Turystycznej w Kazimierzu Wielkiej,

ul. Kościuski 13, 28-500 Kazimierza Wielka, tel.: 41 3501008, www.kazimierza.travel

Punkt Informacji Turystycznej w Klimontowie,

Gminna Biblioteka Publiczna, ul. Krakowska 19, 27-640 Klimontów,

tel.: 15 8655390, 601760948, www.klimontow.pl

Centrum Informacji Turystycznej w Końskich,

ul. Partyzantów 1, 26-200 Końskie, tel.: 41 3729088, www.konskie.travel

Punkt Informacji Turystycznej w Krzemionkach,

Sudół 135a, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski, tel.: 41 3304550, wew. 21, www.krzemionki.pl

Centrum Informacji Turystycznej w Kurozwękach,

ul. Zamkowa 3, Kurozwęki, 28-200 Staszów, tel.: 15 8667407, www.kurozweki.com

Punkt Informacji Turystycznej w Miedzianej Górze,

Gminna Biblioteka Publiczna, ul. Urzędnicza 8, 26-085 Miedziana Góra, tel.: 41 3031101, www.miedziana-gora.pl

Punkt Informacji Turystycznej w Morawicy,

Samorządowe Centrum Kultury, ul. Spacerowa 7, 26-026 Morawica, tel.: 41 3114691, wew. 306,

www.morawica.pl

Punkt Informacji Turystycznej w Nagłowicach,

ul. Walewskiego 7, 28-362 Nagłowice, tel.: 41 3814570, www.naglowice.pl

Punkt Informacji Turystycznej w Nowej Słupi,

ul. Świętokrzyska 53a, 26-006 Nowa Słupia, tel.: 41 3178327, 517349983,

www.nowaslupia.pl

Punkt Informacji Turystycznej w Nowym Korczynie,

Rynek 16, 28-136 Nowy Korczyn, tel.: 511 299988, www.nowykorczyn.pl

Centrum Informacji Turystycznej w Opatowie,

pl. Obrońców Pokoju 34, 27-500 Opatów, tel.: 15 8681301, www.opatow.travel

Punkt Informacji Turystycznej w Opatowie, Oddział PTTK w Opatowie,

pl. Obrońców Pokoju 18, 27-500 Opatów, tel.: 15 8682778

Punkt Informacji Turystycznej w Ostrowcu Świętokrzyskim,

Miejskie Centrum Kultury, ul. Siennierska 54, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski, tel.: 41 2476580, 609222800,

www.ostrowiec.travel

Punkt Informacji Turystycznej w Pacanowie,

Europejskie Centrum Bajki,

ul. Makuszyńskiego 1, 28-133 Pacanów, tel.: 41 3765079, www.stolica-bajek.pl

Centrum Informacji Turystycznej Poniądzia,

ul. Piłsudskiego 2a, 28-400 Pińczów, tel.: 41 3575504, www.pinczow.travel,

www.muzeumpinczow.pl

Punkt Informacji Turystycznej w Polańcu,

pl. Uniwersału Polanieckiego 1, 28-230 Polanice, tel.: 15 8323228,

www.portal.polaniec.eu

Centrum Informacji Turystycznej w Sandomierzu,

Rynek 20, 27-600 Sandomierz, tel.: 15 6446105, www.sandomierz.travel

Punkt Informacji Turystycznej w Sandomierzu, Oddział PTTK,

Rynek 12, 27-600 Sandomierz, tel.: 15 8322682, www.pttk-sandomierz.pl

Centrum Informacji Turystycznej w Skarżysku-Kamiennej,

ul. Wilerńska 34a, 26-110 Skarżysko-Kamienna, tel.: 41 2528396,

www.ostrobamska.pl

Punkt Informacji Turystycznej w Solcu-Zdroju,

Gminna Biblioteka Publiczna, ul. Kościelna 3, 28-131 Solec-Zdrój, tel.: 41 3776732, www.solec-zdroj.pl,

www.gksolec.naszgok.pl

Centrum Informacji Turystycznej w Starachowicach,

Muzeum Przyrody i Techniki, ul. Piłsudskiego 95, 27-200 Starachowice, tel.: 693779899, www.starachowice.travel

Punkt Informacji Turystycznej w Staszowie,

ul. Parkowa 6, 28-200 Staszów, tel.: 508497133, www.turystyka.staszow.pl,

www.staszow.travel

Punkt Informacji Turystycznej w Strawczynku,

Samorządowe Centrum Kultury i Sportu, ul. Turystyczna 6, Strawczynek,

26-067 Strawczyn, tel.: 41 3335797, www.strawczyn.pl

Punkt Informacji Turystyczna w Szydłowie,

Gminne Centrum Kultury, ul. Targowa 3, 28-225 Szydłów, tel.: 41 3545313, www.szydlow.pl, www.gkszydlow.pl

Centrum Informacji Turystycznej w Włoszczowie,

Lokalna Grupa Działania „Region Włoszczowski”, ul. Wiśniowa 23,

29-100 Włoszczowa, tel.: 41 3941405, www.lgd-region-wloszczowa.pl

Autor: Krzysztof Bzowski

Koordynacja: Teresa Karkowska, Sylwia Skuta

Redakcja: Aurelia Hołubowska

Korekta: Barbara Gąsiorowska, Aurelia Hołubowska, Teresa Karkowska

Zdjęcia:

okładkowe – Krzysztof Pęczalski

strony otwierające: Krzysztof Krogulec – rozdział 8

Krzysztof Pęczalski – rozdziały 2, 3, 4, 6

Sylwia Skuta – rozdział 5

Moto Max Kielce – rozdział 9

arch. ROTWŚ – rozdział 7

Mapa: Rafał Bletek

Projekt okładki, koncepcja graficzna: Michał Tincel

Skład: Michał Duława, Michał Tincel

Druk: Comernet, Lublin

Wydawca:

Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach
al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce

tel.: 41 3421530

e-mail: urząd.marszalkowski@sejmik.kielce.pl

www.sejmik.kielce.pl

www.swietokrzyskie.travel

Opracowanie wydawnicze:

Amistad Sp. z o.o. – Program PolskaTurystyczna.pl

pl. Na Groblach 8/2, 31-101 Kraków

tel./faks: 12 4229922

e-mail: biuro@polskaturystyczna.pl

www.polskaturystyczna.pl

Wydanie I, Kraków 2016

Od prastarych szczytów Gór Świętokrzyskich przez łagodne wzniesienia Wyżyny Sandomierskiej po sielankowe łąki Ponidzia – różnorodność krajobrazów Świętokrzyskiego jest zdumiewająca. To dzięki niej oraz dzięki ogromnej liczbie atrakcji turystycznych region stanowi wymarzone miejsce do wypoczynku, w tym tego aktywnego. Niniejszy przewodnik jest tego najlepszym dowodem.

Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego
al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce
tel. 41 3421530
www.sejmik.kielce.pl
www.swietokrzyskie.travel

